

TAUTINIO UGDYMO
PROGRAMOS METMENYS

LIETUVIŠKAI MŪŠŲ MOKYKLAI

STASYS BARZDUKAS

Lietuvių Charta įtaigodama dėsnį, jog mokykla yra tautinės dvasios židinys, šiuo dėsniu kelia dvejopą mokyklos uždavinį: mokykloje mokinyms ne tik mokomas žinių perteikimu, bet ir ugdomas tautinės sąmonės formavimu.

Pirmuoju atžvilgiu lietuviška mūsų mokykla svetur gerokai apsitvarkė: pasirengę programą, išsileido reikalingiausius vadovėlius, nemaža dėmesio skiria vaizdinės mokymo priemonės, susidrausmino ir kt. To pasekta bendromis mokytojų, tėvų ir bendruomenės pastangomis.

Tačiau apsižiūrėjom, kad lietuviška mūsų mokykla nedaugiausia ar ir visai nieko neduoda tautinei mokinių sąmonei brandinti. Pereitais metais skaitėm mūsų spaudoj, ypač žurnale „I Laisvė“ apie senimą „sukrėtusius“ lietuvių studentų pareiškimus, rodžiusius, kad „mokyklos pramoko mūsų jaunimą kalbėti bei rašyti lietuviškai, bet nei mokytojai, nei jaunimo tėvai neįdiegia mūsų jaunijoje kar toje meilės Lietuvai ir kovos dvasios žygiui už Lietuvos laisvę“. Paslaptį atskleidusi Indrė Damušytė: šeštadieninėse mokyklose jai ir kitiems niekad netekę mokyti apie kovas dėl Lietuvos laisvės Pirmojo pasaulinio karo ir pokario metais, apie nepriklausomybės laikus, apie lietuvių pasipriešinimą pavergėjams 1940 — 1944 metais ir mūsų partizanų tokią didvyrišką kovą 1944 — 1952 metų laikotarpyje. Dėl to jai ir visiems kitiems esą sunku suprasti ir lietuviškus laikraščius, nes jų rašymai neturį jaunimo sąmonėje atramos: jam neduotas politinės ir kultūrinės lietuvių veiklos pagrindas („background“) (žr. žurnalo „I Laisvė“ 1967 lapkr. mėn. 41 nr.).

Apsižiūrėjom, kad tai, apie ką kalba studentė Damušytė, yra tiesa: mūsų mokyklinis jaunimas labai nedaug tenusivokia apie Bendruomenę ir Vliką, apie lietuvių draugijas ir spaudą, apie tautinius ir likiminius mūsų rūpesčius. Kai jam šitai svetima ir tolimes, tad jis neįsivaizduoja atsakomybės už lietuvių bendruomenės svetur ir tautos likimą Lietuvoje.

Todėl tautinio jaunimo ugdymo reikšmė iškyla visu savo aktualumu. Dalį tokio ugdymo, be abejo, atlieka mūsų jaunimo organizacijos. Bet sistemingą ugdymą

mo programą turi išeiti lietuviška mūsų mokykla. Tik tada ji bus tautinės dvasios židinys tikra šio žodžio prasme.

Programos metmenys

Tautinio mokinių ugdymo klausimas kilo įvairiomis progomis, ir jam buvo visuotinai priartėta. Kai kurios mūsų mokyklos jau ėmėsi ir konkretaus darbo. Prie tokių mokyklų taip pat priklauso Clevelando vysk. Valančiaus mokykla. Iniciatyvos ėmėsi mokyklos vedėjas Pr. Joga. Šių eilučių autorius buvo paprašytas parengti tautinio ugdymo programos projektą. Jį svarstė ir priėmė mokytojų taryba. Šiais metais ugdomasis darbas buvo pradėtas, skiriant jam vyresniosiose klasėse po vieną savaitinę pamoką. Kadangi toks darbas turi platesnę reikšmę, tad juo domisi taip pat ir JAV LB Sveikimo Taryba. Jos pirmininko J. Kavaliūno paprašytas dar kartą peržiūrėti savo parengtą programos projektą, tai šiomis dienomis padariau ir su savo darbo vaisiais noriu supažindinti visą lietuvių mokytojų šeimą: turėdami metmenis, bendromis jėgomis galėsime prieiti ir prie pačios tautinio ugdymo programos.

Štai tie taškai, į kuriuos kryps ta metmenų dėmesys:

Ivadas: kas esam ir kuo išsiskiriam iš aplinkumos.

Tauta: lietuvių tautos susiformavimas, vietos ir istorinio likimo įtaka, šeimos, tėviškės ir tėvynės reikšmė, kalbos, kultūros ir tradicijų prasmė, tautinis pašaukimas.

Valstybė: Lietuvos valstybės pradžia, pagrindiniai istoriniai jos laikotarpiai, tautinis atgimimas ir valstybinės sąmonės kildimas, kelias į 1918 Vasario 16, nepriklausomos Lietuvos laiką ir valstybiniai, kultūriniai, švietimo, ūkio bei kiti jos laimėjimai.

Lietuvių Bendruomenė: jos organizavimasis, Lietuvių Charta, santvarka, paskirtis, veikla. Milijoninis Lietuvių fondas: nariai, paskirtis, reikšmė.

Lietuvos okupacija ir kova dėl laisvės: nepriklausomos Lietuvos diplomatai ir laisvinimo veiksniai — Vlikas, Altas, Rezolucija

Vytautas Kašuba

Siluvos Madona Maizeville, Pa. naujojoje bažnyčioje (bronzos).
Nuotr. V. Maželio

jų komitetas ir kt., politinių lietuvių srovių prasmė svetur.

Lietuvių organizacijos: religinės, šalpos — Balfas ir susivienijimai, kultūrinės — chorai bei ansambliai, scenos mėgėjų būriai ir kt., profesinės, jaunimo, sporto.

Lietuvių parapijos: organizavimas, paskirtis, reikšmė. Lietuviškos vienuolijos.

Lietuvių spauda: laikraščiai ir žurnalai, knygos ir leidyklos, premijos. Lietuviškos radijo programos.

Jaunimo ruošinimas lietuviškai ateiviai: lietuviškos mokyklos, lietuvių jaunimo organizacijos, stovyklos, spauda, lituanistinės studijos, renginiais tautiniam savos bendruomenės gyvenimui ir darbui.

Dvieju kultūrų sintezė: lietuviškas kelias ir lojalumas gyvenamajam kraštui, sąmoningas lietuvis ir garbingas savo gyvenamojo krašto pilietis.

Programos perteikimas

Dešimt programos taškų. Kiekvienam taškui gali būti skiriamos pagal reikšmę viena ar kelios mokyklinės valandos. Sistemingu programos išėjimu, be abejo, rūpintis pati mokykla: vedėjas ir mokytojai. Bet dėkingos taip pat progos atskirtiems klausimams kviešti iškiliuosius vietos žmones — veikėjus, kultūrininkus, politikus. Mokiniai iš arčiau su jais susipažins, jie daugiau priartės prie jaunimo. Lyginsis kartų skirtumai.

Be dėstymo, tautinio ugdymo programai eiti labai naudingi bū tų ir pačių mokinių referatai, namų rašiniai ir kitos pagal sąlygas jiems prieinamos priemonės. Daugiau savo mokiniams duodami ir daugiau iš jų reikalaudami, plėsim tautinį jų aktyvumą. Tai nepalyginti pozityviau nei vien konstatuoti bei aimanuoti: „To simpoziumo metu ne vienam iš klausytojų susidarė įspūdis, kad tie jaunieji kalbėtojai nėra lietuvių inteligentų dukros ir sūnūs, o amerikiečių studentijos atstovai, pramokę lietuviškai“. Ar nespildė mūsų patarles žodžiai: ką sėjam, tą ir pjaunam?

Suprantama, reikėtų mokiniams ką nors ir į rankas įduotumai.

V. K. Jonynas

Pelikanas Siluvos Marijos bažnyčios altoriuje, Maizeville, Pa.
Nuotr. V. Maželio

Kertinė Parastė

KAIP SAVE ATRASTI
VISUOMENĖJE?

Keletas minčių po jaunimo kursų Dainavoje

Yra klausimų, prie kurių mes vis ir vis grįžtame. Gal tie klausimai labiau jautrūs jaunimui, bet nemažiau svarbūs ir vyresniesiems.

Vienas tokių klausimų yra — kaip atrasti save, bendruomenėje, kaip save realizuoti gyvenime?

Kodėl šie klausimai taip svarbūs?

Niekas nenori gyventi akiai, beprasmiškai. Niekas nenori būti kopija kitų. Jaunas žmogus labai teisingai baiminasi, kad jam nebūtų primestas svetimas modelis, sakysim, kad ir tėvų geriausiais norais. Argi tėvų įsivaizduotas, piešiamas ar įtaigojamas savo vaikams gyvenimo kelias visada atitinka giliausius jauno žmogaus troškimus, palinkimus bei talentus? Jaunas žmogus turi įvairių gabumų, bet klausimas, kaip save atrasti profesijoje, pasirodo, nėra tik gabumų reikalas. Juo labiau profesija nėra tik gero uždario, karjeros reikalas. Profesija yra savęs realizavimas, savęs kaip žmogaus. Ne kiekviena pelninga profesija padeda žmogui išsiskleisti, savo gyvenimą įprasminti.

Mūsų vyresnės kartos galvoje pastebimas vienas perstiprus motyvas, būtent — užtikrinti vaikams gyvenimo egzistenciją, kad jie jaustųsi medžiagiškai savarankūs ir iškilti bent kiek aukščiau už kitus. Realiai žiūrint į gyvenimą, tie motyvai nebūtų peiktini. Bet jie neturi persverti moralinių motyvų. Ką padės gera egzistencija, jei žmogus pasidarys tik jos vergas ar įrankis? Ar žmogus jausis gerai, jei, pasiekęs materialinės laisvės, palaužius savo dvasines gales, savo kūrybinius talentus, savo palinkimus pasišvęsti žmonėms?

Ar ne dėl to kai kurie jauni žmonės, baigę studijas, staiga pasijunta atsidūrę dvasinėje tuštumoje? Kai kurie iš jų tie, siog lūžta, pasimeta, nebežinodami, kaip atrasti tikrą, teisingą savo gyvenimo kelią. Ne vienas jų kaltina tėvus, kad šie, prispirdami, kalbėjo apie profesinę karjerą ir patogų, užtikrintą gyvenimą, o neįkvėpė idealizmo, neparodė aukštesnės žmogiškosios gyvenimo prasmės.

Šis pavojus ateina ne tik iš vienusiškios tėvų pažiūros. Jis iškyla ir jaunose šeimose. Yra natūralu, kad jauni žmonės skuba savarankiai ir įmanomai gerai įsikurti ir tam pašvenčia nemaža energijos bei pastangų. Bet ar yra natūralu, kad jie keletą metų atideda į šalį daug ką vertingą, išsijungia iš buvusių visuomeninių darbų, tiesiog pasitraukia iš viso gyvenimo, kad sukurtų savo gyvenimą? Siekdami atrasti save asmeniškai savo šeimoje, jie kartais praranda sau reikalingų impulsų iš šalies, sau vertingų pusiausvyros

ar derinio momentų iš visuomenės. Pasinešus į šeimos darumą ir padarius centru šeiminingą vilą bei rezidenciją, yra nemažas pavojus pasidaryti namų kaliniu, vergu ir tai, ilgal netrukus, pradeda jausti. Greičiau šią padėtį pajunta vyras nei moteris. Greičiau moteris pasineša į šeimyninį uždaramą ir lenkia vyrą, kad jis keliautų tik vienu takeliu — tarp įstaigos ir namų, kad jis įstaigos kėdę pakeistų namų foteliu, arba įstaigos plunksną, grįžęs, pakeistų dažų šepetį, žolei plauti mašiną ir panašiai. Vyrui nevalia eiti į susirinkimus, imtis viešųjų darbų, rašyti neapmokamus straipsnius, važinėti su paskaitom.

Kaip vaikas, kuris taikosi prie tėvų padiktuoto kelio, paskui ima rūgti ir sproginėti, taip atsitinka ir su vyrais jaunose šeimose. Jaunai moteriai sunku suvokti, kas čia darosi, ko šis nerimas siekia ir į ką jis veda. Argi vyrui neužtenka gražios žmonos, poros vaikų ir svarbiausia — jautkių namų? Rezultatas būna vienas iš dviejų: arba vyras nebepajėgia realizuoti savęs pagal savo prigimtį, savo visuomeninius palinkimus ir griebiasi alkoholio, ar tiesiog akivaizdžiai praranda gyvenimiškąjį entuziazmą, arba jis prasiveržia pro namų „grotas“ ir grįžta pamatų į savo veiklos kelią. Moteris, kol ne vėlu, kad ir labai nepatenkinta, dar gali prisitaikyti, išmokyti „naujo kelio“. Jeigu vyras lengvai prisitaiko prie namų uždaramo, gal taip pat gerai, nes jis greičiausiai ir neturėjo platesnių užmojų ar neįtoto ypatingos misijos. Priešingai atveju jo prisitaikymas reikštų jo sužlugimą kaip žmogaus, o tai neneštų palaimos pačiai šeimai.

Niekas nerealizuoja savęs užsidaręs, save apribojęs, savo interesus susiaurinęs. Ir kalbant apie mus, lietuvius, turinčius tiek daug įvairių meninių ir visuomeninių talentų, sunku tikėti, kad mes staiga naujame krašte pasitenkiname tik techniškomis profesijomis, tik uždaru gyvenimu. Mes tik greičiau sulaužysime save, siekdami kai kuriuos šio krašto pavyzdžius, arba mes atiduosime saviškius šio krašto lūžtančioms, nusivylusių žmonių masėms.

Šios mintys kristalizuoja, grįžus iš vyresniųjų moksleivių žiemos kursų Dainavoje. Jaunimas per keletą dienų tiesiog išaugo, pajutęs, kokie plautūs akiračiai, kokie šakoti uždaviniai jų laukia ir kaip jiems ruoštis. Kai jie susilieję su truputį vyresnių savo draugų idealizmu, kai pajuto, kokio masto žmoniu, kokios gilios ir aktylios orientacijos vadų jie turi, kokie pavyzdžiai, gal rečiau matomi, vis dėl to egzistuoja mūsų lietuviškame gyvenime. (Nukelta į 4 psl.)

Šiame numery:

- Kaip save atrasti visuomenėje?
 - Tautinio ugdymo programos metmenys.
 - Kova už deklaruotą nepriklausomybę.
 - Literatūrinės įvairenybės.
 - Jono Meko „Pavieniai žodžiai“.
 - Mirgos Pakalniškytės eilėraščiai.
 - Alės Rūtos novelė.
 - Naujas Vaelevo Rato atsilankymas.
 - Akademines prošvaites.

LITERATŪRINĖS ĮVAIRYBĖS

15,000 DOL. UŽ ROMANĄ

Harper & Row leidykla kas antri metai romano konkursuose skiria 15,000 dol. premiją. Premijuoto romano autorius iš karto gauna 3,000 dol., o 12 tūkstančių dolerių gauna po to, kai pasirašo sutartį, kurie iš jo honoraro bus išmokami per šešetą mėnesių nuo romano išspausdinimo dienos. Taip pat leidykla pažada visą plačią reklamą ir kritikos dėmesį. Kiti nepremijuoti romanai taip pat galės būti išspausdinti, susitarus autoriams su leidykla. Laimėtojas bus paskelbtas 1968 m. rudenį, gi romanas išspausdintas 1969 m. žiemą. Harper romano konkurso premijai skirti komisią sudaro Yale prof. Richard Gilman, rašyt. Walker Percy, 1962 m. laimėjęs National Book premiją už knygą "The Moviegoer" (Kinų lankytojas) ir rašyt. Richard Poirier, žurnalo "The Partisan Review" redaktorius. Rankraščiai gaimi siųsti Harper Prize Novel Contest, Harper & Row, 49 East 33rd Street, New York, N. Y. 10016.

ILLINOIS RASYTOJAMS
KETURIOS PREMIJOS

Illinois valstybės autoriams paskirta ketvirta premijų po 1,500 dol., kurias galima laimėti konkurso keliu. Knygos bus premijuojamos už šiais metais išspausdintus Illinois valstybėje gyvenančių autorių knygas arba rankraščius, kurie nors ir neįspausdinti, bet jau pradėti spausdinti arba bent priimti išleisti žinomų leidyklų. Bus pa-

skirtos premijos po 1,500 dol. už romaną arba novelių rinkinį, šiaip veikalą (Nonfiction) ir už žurnalistinius pasireiškimus. Jury komisiją romanui sudado žinomas čikagiešis autorius Saul Bellow ir Arthur Meeker. Kitiems žanrams taip pat parinkta po pora žinomų asmenų. Rankraščius pateikti reikia ligi 1968 m. spalio 1 d. Illinois Ses-

Rašytojas Vytautas Volertas, laimėjęs 17-tąjį "Draugo" romano konkurso, premijuotojo veikalo "Samokštelis" tema yra platus ir įvairių pakopų šiuolaikinės Amerikos gyvenimas (nebūtinai didžia dalimi lietuviškas), skaitytoją sukrečias buitinių situacijomis, moraliniais sprendimais ir filminiu veiksmo greičiu. Nuotr. V. Maželio

Septyniolikto "Draugo" romano konkurso juri komisijos posėdis sausio 14 d. Clevelande, kur iš devynių prisistojusių rankraščių geriausių pripažintas Jeronimo Seivio slapyvardžiu pasirašytas "Samokštelis". Atidarius voką, paaiškėjo, kad premijuotojo romano autorius yra rašytojas Vytautas Volertas. Laureatui premija bus įteikta Jaunimo centre, Chicagoje, kovo 17 d. "Draugo" literatūros šventėje. Septyniolikto Draugo romano konkurso mecenatas, tam reikalui paaukojęs 1,000 dolerių, yra vorčesterietis Ged. Janula, juri komisijos posėdžio dalyviai iš kairės į dešinę: P. Balčiūnas, V. Mariūnas, pirm. A. Augusti navičienė, "Draugo" atstovas kun. A. Spurgis, MIC, V. Rociūnas ir M. Venslauskas. Nuotr. V. Plodžinskio

quicentennial Commision, 101 Ontario st., Chicago, Ill. 60611.

SVARBIAUSIOS 1967 M.
KNYGOS

"Chicago Tribune" knygų priedas "Book World" paskelbė sąrašą knygų, kurios yra populiariausios ir daugiausia įtakos padariusios Amerikoje. Iš biografinių ir atsiminimų knygų pirmąją vietą laimėjo "The autobiography of Bertrand Russell", ir taip pat eilė knygų, liečiančių II-jį pasaulinį karą. Iš beletristinės pirmą vietą laimė-

jo "Babi Yar", dokumentinis Kuznecovo romanas apie Kievo žydų naikinimą 1941 m. Taip pat pateko į gerųjų skaičių Thornton Wilder "The Eighth Day", William Styron romanas iš negrų sukilimo "The Confessions of Nat Turner". Tarp apklaustųjų buvo ir Svetlana Alekijeva, kuri parinko "Doctor Zhivago", Dag Hammarskjöld "Marking" ir Bulgakovo "The Master and Margarita".

GERIAUSIOS IŠ 30,000 Amerikoje, kaip skelbia Chicago "Daily News" priedas "Pa-

norama", 1967 m. išleista apie 30,000 knygų. Be abejo, visiems žinomų, kurios tų knygų yra vertos laikyti nuosavoje lentynoje. Į tai atsakymą duoda "Panorama" red. Van Allen Bradley, parinkdamas 12 knygų, šešetą romanų ir šešetą kitų bendro turinio knygų, pirmąją vietą iš romanų parinktas "The Confessions of Nat Turner", William Styron romanas iš negrų sukilimo. Galimas daiktas, kad jis šiais metais gaus Pulitzer premiją. Kiti romanai yra Th. Wilder "The Eighth Day", J. O'Hara

TAUTOS ISTORIJOJOS PABIROS

KOVA UŽ DEKLARUOTĄ
NEPRIKLAUSOMYBĘ

I. Nepriklausomybės deklaracija

a. Vasario 16 akta. — Vilniaus konferencijos (1917. IX. 17-23) išrinktoji Lietuvių Taryba, atsižvelgdama į Lietuvos reikalus, tuometinės tarptautinės būklės ir vokiečių karo ir politikos įstojimą, 1917. XII. 11 padarė šį pareiškimą:

"I. Lietuvos Taryba, krašto ir užsieniečių lietuvių pripažinta, kaip vienintelė įgaliojusi lietuvių tautos atstovybę, pasiremama pripažinti tautų apsisprendimo teise ir 1917 metų rugpjūčio 17-23 d. lietuvių konferencijos Vilniuje nutarimu, skelbia nepriklausomą Lietuvos valstybę atstatymą su sostine Vilniuje ir jos atpalaidavimą nuo visų valstybinių ryšių, kurie kada nors yra buvę su kitomis valstybėmis.

II. Tai lietuvių tvarkyti ir jos reikalams ginti taikos derybose Lietuvos Taryba prašo Vokiečių valstybę apsaugos ir pagalbos. Atsižvelgdama į gyvus Lietuvos interesus, kurie reikalauja nieko neturkūs suėiti ir artimus ir patvarius santykius su Vokiečių valstybe, Lietuvos Taryba pasisako už nuo latinį (amžiną) tvirtą sąjungos ryšį su Vokietijos valstybe; ta sąjunga turėtų būti įvykdyta ypač militarinės bei susisiekimo konvencijos ir muitų bei pinigų sistemos bendrumo pamatais".

Taryba, ta pareikšima padariusi, tikėjosi pateikti į Lietuvos Brastos derybas (kurios buvo 1917. XII. 20-1918. III. 3) ir atspalaiduoti nuo Rusijos. Amerikos lietuviai buvo prieš ta pareikšimą. Po ilgų derybų su vokiečiais, tuo pareikšimu nusivylė ir pati Taryba. 1918 m. pradžioje J. Variakojis, L. Noreika ir K. Skirpa buvo Rusijos lietuvių pasiūsti į Lietuvos Tarybą Vilniuje pranešti apie Rusijos lietuvių pabėgėlių būklę ir apie jų nusistatymą Lietuvos ateities reikalu. Po ilgų derybų su vokiečiais, Taryba nusivylusi derybų rezultatais paskelbė 1918. II. 16 akta, atkartodama pirmąją dalį gruodžio mėn. 11 d. pareikšimo:

"Lietuvos Taryba savo posėdyje vasario 16 d. 1918 m. vienu balsu nutarė kreiptis į Rusijos, Vokietijos ir kitų valstybių vyriausybes šiuo pareikšimu:

Lietuvos Taryba, kaip vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdama pripažintą tautų apsisprendimo teise ir lietuvių Vilniaus konferencijos nutarimu rugpjūčio mėn. 18-23 d. 1917 m., skelbia atstatanti nepriklausomą, demokratiniais pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje ir ta valstybę atskiranti nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis".

Vasario 16 akta, buvo apspausdintas 1918. II. 19 "Lietuvos Aidas", 22 (70)

nr., bet vokieškoji cenzūra tą numerį konfiskavo ir griežtai uždraudė jį platinti. Akto nuorašas skubiai buvo pasiųstas slapto keliu Reichstago nariui Erzbergeriui į Berlyną, ir tu metų vasario mėnesio 18 dieną jis buvo perskaitytas Reichstago, taigi pasirodė "Vossische Zeitung", "Kreuzzeitung" ir "Taegliche Rundschau".

Tad Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą pirmiau sužinojo užsienis, negu pati lietuvių tauta. O šveicarijos lietuvių ta akta užsienio atstovybėms išdalyti jau vasario 12 d.

Krašte niekas nepasiekė ir po to paskelbimo, nors Wilhelmus II ir pripažino tą akta su gruodžio 11 konvencijomis. Vėl iškilo sumanymai Lietuvą sujungti su Prūsija ar Saksonija. To vengiant buvo pakviestas Wuertembergo kunigaikštis Urachas Lietuvos karaliumi. Dalis Tarybos prieš tai protestavo, Amerikos lietuviai taipgi tam pasipriešino vieningai.

b. Amerikos Lietuvių Visuotinis Seimas. — Amerikos Lietuvių Taryba, suvažiavusi Washingtone, nutarė suaukauti Amerikos lietuvių visuotinę seimą. Nutarta kvieisti į seimą tautininkus ir socialistus, kad būsimasis seimas reprezentuotų visas sroves. Rinkėjai komisijai dalyką ištyrus, Lietuvių Tautinė Taryba nutarė seime dalyvauti. Socialistai dalyvauti atsisakė. Taigi, seimą kvies ir jame dalyvaus tik dviejų srovių (katalikų ir tautininkų) atstovai.

Amerikos Lietuvių Taryba ir Ame-

rikos Lietuvių Tautinė Taryba išgaliojanti padarė sutartį, kad seime ne viena pusė nekels tokių klausimų, kuriems bus priešinga viena iš dalyvaujančių srovių. Abiejų tarybų vardu parašytas atsisaukimas į Amerikos lietuvių, raginas dalyvauti 1918. III. 13-14 seime, kurio uždavinys turės būti:

- "Tarti, kad mes reikalaujame Lietuvai nepriklausomybės;
- Isreikšti, kokios formos Lietuvoje valdžios pageidaujame;
- Apsvarstyti Lietuvos atstatymo reikalus;
- Paiškinti būdų, kaip kiekvieną lietuvių patraukti apsidėti mokslais tautos reikalams;
- Aptarti visus kitus tautos reikalus, kuriuose srovės sutiktų bendrai veikti".

Išrinktos visokios komisijos ir pradėtas pasirėngimas pramatytam seimui.

Skirtą dieną New Yorko mieste, Madison Square Garden teatre (27-tos gatvės ir Madison Avenue) prasidėjo Amerikos Lietuvių visuotinio seimo posėdis, kurio dalyviai visai dar nežinojo apie Lietuvai paskelbtą akta. Seime dalyvavo daugiau 1200 delegatų, atstovaudami daugiau 1000 organizacijų ir kolonijų. Ši didelė atstovų minia iškilmingai sugiedojo Lietuvos ir Amerikos himnus. Per dviejų dienų posėdžiautojai priėmė daugelį rezoliucijų, kurių suminėmis keturias: Lietuvos nepriklausomybės reikalui, tai kom konferencijai atstovavimo reikalui, valdžios formos ir vykdymo komiteto sudarymo reikalui.

Norint išgauti Lietuvai nepriklausomybę, seimas nutarė "Kreiptis į Amerikos Suvienytų Valstybių prezidentą ir į visas tarkininkaujancias

bei neutralias valstybes ir reikalauti pripažinti:

I. Kad Lietuvos plėtojimuisi reikalinga sudaryti nepriklausomą demokratiskai sutvarkytą valstybę etnografinėmis ribomis su būtina reikalingomis ekonominėmis gyvenimui korektyvomis".

Kai šį rezoliuciją buvo vienbalsiai priimta, tada minia delegatų sustojo ir galimai du sykų sugiedojo Lietuvos himną. Giedojimo metu lietuvių kareivis V. Vaskevičius ir lietuvių jūrininkas V. Zapkus plevėsavo didelėmis Amerikos ir Lietuvos vėliavomis. Visų širdys prisipildė begalinio džiaugsmu. Ilgai buvo išaukta "Valio nepriklausimajai, laisvai Lietuvai".

Dėl Lietuvos atstovavimo taikos konferencijoje, seimas nutarė: "I. Prezidentas Woodrow Wilson ir pasaulio tautos yra prašomi, kad būsimoji tarptautinė taikos konferencijai būtų suteikta Lietuvos atstovams dalyvauti ir pilnomis atstovybės teisėmis".

O dėl Lietuvos valdymo formos buvo padarytas šis nutarimas: "... palikdami Lietuvos piliečiams apsispręsti valdžios formą, bet stovėdami už demokratijos principus, mes tariame:

I. Kad Lietuvos valstybėje būtų įgyvendinami koptičiausiai tikros demokratijos principai su respublikoniška valdžios forma;

II. Kas visi Lietuvos piliečiai be skirtumo tautos, tikėjimo, lyties ir luomo turėtų lygias politines teises;

Ir dar vienas labai svarbus nutarimas:

"Amerikos Lietuvių Visuotinis Seimas nutaria, kad Lietuvai nepriklausomybę išgauti ir kitose išaukines Lietuvių politikos klausimuose, Amerikos Lietuvių Taryba ir Amerikos Lietu-

vių Tautinė Taryba turi išrinkti bendrą Pildomąjį Komitetą, kuris pildytų abiejų Tarybų bendrus nutarimus. To Pildomojo Komiteto buveinė ir narių skaičių nutars pačios Tarybos".

Nuo šio seimo ir prasideda bendra Amerikos lietuvių politinė veikla Lietuvos labui.

Malonu konstatuoti faktą, kad į viso pasaulio lietuvių pastangų sukūrijungė ir Mažosios Lietuvos lietuvių. Jų sudarytoji Prūsų Lietuvos Tautinė Taryba 1918. XI. 30 viešu aktu deklaravo savo tvirtą valią, kad M. Lietuva būtų prijungta prie Didžiosios Lietuvos. Ir savo reikalavimus įteikė alijantams.

Vincentas Liulevičius

(Bus daugiau)

DR. ANNA BALIUNAS

AKTŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLES LIGOS
PRITAUKO AKINIUS

2858 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Seštadieniais 10-1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami.

Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telef. WAlbrook 5-5076

Rez. tel. 239-4683

DR. K. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS, GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446

Pirmia ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti HU 8-1223

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PROSPECT 8-1717
Rezid.: 3241 West 60th Place
Tel.: REPUBLIC 7-7368

DR. S. BIEŽIS

CHIRURGAS

Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS

PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Val: kasdien nuo 6-8 val. vak. Seštadien. 2-4 val.

Trečiadien. ir kitu laiku pagal susitarimą. Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS

Intakų ir šlapimo takų chirurgija

Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849, res. 888-2235

PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2434 West 71st Street

Val: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penktadien. 1-5, trečiadien. ir seštadien. tik susitarus.

DR. J. MESKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS

2454 West 71st Street

(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Seštadien. 9 v. r. — 2 v. p. d.

ra "The Instrument", I. B. Singer "The Manor", R. Flynn "North to Yesterday", Ph. Roth "When She was Good". Iš bendro turinio raštų be kitų knygų parinkta "The Death of A President", Manchesterio. Pirmoje vietoje gi Galbraith "The New Industrial State". Kai kurios šių knygų yra ir geriausiai perkamu knygų sąrašuose, nors dažnai į tokius sąrašus patenka ir ne pirmo gerumo knygos.

Leonas Galinis

● Premija švedui katalikui. Žymiajam švedų rašytojui katalikui Oesten Sjostrand šved-

dijos Akademijs paskyrė vadinamą "Bellmano premiją". Premija — 30 tūkstančių kronų — buvo iškilmingai įteikta, dalyvaujant švedijos karaliui Gustavui IV.

● Lietuvius chirurgas šunčiamas į Ameriką. Sausio 5 d. iš Kauno į Jungtines Valstybes išvyko pasižymėjęs chirurgas karologas prof. dr. Jurgis Brėdikis. Jis siunčiamas JAV - Sovietų Sąjungos kultūrinių mainų sutarties rėmuose. JAV išbus tris mėnesius, lankysis daugiausia vakarinėse ir pietinėse valstybėse. (E)

Ofiso — HE 4-5758.

DR. M. BUDRYS

ALERGIJA

2751 West 51st Street

Valandos: antradieniais, penktadieniais 2-9 v., šeštadieniais 10-1 p.p. Ligoniai priimami pagal susitarimą.

Ofs. 735-4477, Res. PR 8-6960

DR. E. DECKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGE

SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINIS LIGOS

CRAWFORD MEDICAL BLDG

6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873

DR. W. M. EISIN-EISINAS

Akuserija ir moterų ligos

6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670

Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867

DR. B. GAIZIONAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

SPECIALYBĖ akuserija ir moterų ligos

2454 West 71st Street

(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak. Seštadien. 12-3 val. popiet. Trečiadieniais uždaryta.

Ofiso tel. PR 8-2220

DR. JANINA JAKSEVIČIUS

GYDYTOJA IR CHIRURGE

VAIKŲ LIGOS

2656 West 63rd Street

Pirmad. antradien. ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 v. r. ir nuo 6 iki 8 v. v. Seštadien. nuo 1 iki 4 val.

Ofiso tel. PR 8-6022, Rez. PR 8-6960

DR. E. JATULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika

2815 W. 71st Street

Ofiso val. kasdien nuo 6 iki 9 v. v. Seštadien. nuo 9 iki 12 val. arba susitarus.

Ofs. PO 7-6000, Rez. GA 8-7278

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3844 West 63rd Street

Val: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadien. ir seštadien. uždaryta.

Ofiso ir buto tel. Olympic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1407 So. 49th Court, Cicero

Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadien. ir seštadien. tik susitarus.

Tel. — REliance 6-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

(Lietuvių gydytojas)

3925 West 59th Street

Val: pirmad., antradien., ketvirtadien. ir penktadien. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. Seštadien. 12-3 val., o trečiadien. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLY, plic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4938 W. 15th Street, Cicero

Kasdien 1-3 val. ir 6-8 v. vak. Išklyrus trečiadieniais. Seštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE

KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE

MEDICAL BUILDING

1156 South Western Avenue

Pirmad., antradien., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir n. — 3 val. vakare. Trečiadien. nuo 12-4 val. p. p. Seštadien. nuo 12-4 val. p. p. Ofiso tel. RE 7-1156

Rez. tel. 239-291.

DR. MARIJA LINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS

2817 West 71st Street

telefonas HE 6-3543

(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773; Res. PR 8-4725

DR. A. MACIONAS

CHIRURGAS

2858 West 63rd Street

Valandos: pirmad. ketv. 5-8 v. antradien. ir penkt. 1-4 val. Pirmadienį tik susitarus.

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 8-9801

DR. J. MESKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS

2454 West 71st Street

(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Seštadien. 9 v. r. — 2 v. p. d.

ASSOCIATE OPTOMETRISTS

Lietuviškai kalba

DR. FRANK PLECKAS, OPT.

PAVIENIAI ŽODŽIAI, SUAUSTI JUOSTON

Trečioji Jono Mekso poezijos knyga

Jonas Mekas, PAVIENIAI ŽODŽIAI. Išleido Algimanto Maciaus vardo knygų leidimo fondas 1967 m. Chicagoje. Tiražas 500 egz. Ap-
lanke nuotraukė Algio Grigaičio.
Rinkinys kietai įristas, 96 psl., kai-
na \$4.00, gėnamas ir "Drauge".

KAZYS BRADŪNAS

linkos žmonės apkarsta iki ne-
pakeliamumo, tada vienu du sė-
dam į mašiną, išvažiuojam kur
nors New Yorko užmiestini, to-
liau nuo kelių ir nuo žmonių
akių, ir tuose laukuose, valan-
da - dvi pėsti beklaidžiodami,
visa gerkle išsidainuojam lietu-
viškai iki užkimo; tai būna
lyg koks katarsis; po to vėl
grįžtame miestui, lyg prisipum-
pavę naujos jėgos, lyg naujai
atgimę...

Tuos Mekso užmiestinius išsi-
dainavimus man kažkaip priminė
ir ši naujoji Jono Mekso kny-
ga "Pavieniai žodžiai", kur ei-
lėraščių ritminis bangavimas ir
jų žodžių vizualinis pakojimas
puslapyje mano sąmonėje pri-
kėlė ir ilgą vasaros vakarų dai-
nos melodiją, beklajojančią šiau-
rės Lietuvos lygumose, ir gū-
džią raudą prie kaimietiškojo
karsto, ir gaudų litanijos gie-

dojimą rudens ūkanose, kaimui
lydint velionį kaimyną paskuti-
nėje jo kelionėje...

Kiekvienoje knygoje tas pats,
bet ir kitoks

Čia tekty prisiminti Jono Me-
ko, kaip poeto, labai būdingą
žymę: jis, su kiekvienu savo
rinkiniu kažkur pačiame žodžio
ir temos branduolyje pasilikda-
mas tuo pačiu — lyriškuoju Me-
ku, išorinė išraiškos pramonė
se įstengia būti vis kitu, nesi-
kartojamui ir nepakartojamui.
Kiek jis "Semeniškių idilėse"

(1955) buvo tiesmūkinio kalbė-
jimo realistiškuoju žodžių meist-
ras, kiek "Gėlių kalbėjime"
(1961) buvo stikliniai ir inty-
miai trapūs, tiesiog skaitomas
patyliukais, kad nuo garsinio
balso nesudėtų, tiek dabarti-
niuos "Pavieniuose žodžiuose".
Jonas Mekas tapo kone dainuo-
tiniu, puslapiams plaukiančiu ko-
ne senosios sutartinės sugesty-
via monotonija.

Išorinis eilėraščių vaizdas

Pats rinkinys suskirstomas į
keturias dalis: Vaizdai, Miške,
Vienos kelionės nuotrupos, Ant
kranto ir Užsklanda. Išskyrus
Užsklandą, kiekviena dalis dar
yra skaldoma į atskirus eilėraš-
čius, užvardinamus tik eilės nu-
meriais.

Akin krinta ir išorinis eilėraš-
čio vaizdas: kiekvienoje eilutėje
yra tik vienas (kartais net dar
pusiau perskeltas) žodis, tad
ir posmų grafinis vaizdas pri-
mena kone japonų raštą, skai-
tomą iš viršaus žemyn. Šis, pa-
sakytume, japoniškasis eilėraš-
čių braižas vietomis sąmoningai
ar nesąmoningai beveik siejasi
su tais puikiais japoniškų
gamtovaizdžių vienuos pieši-
niais, besikartojančiais snieguo-
tų kalnų peizažais, kaip ir šita-
me pavyzdyje:

Vienas
ir-
tarp
kalnų,
guli
Mont-
blanas.

Tu
ir
tarp
kalnų
vienas.

Per
debesis
lieja-
si
sniegas,

balnas,
kaip
pienas. (56 psl.)

Vienoliškos meditacijos
nuošalume

Šiaip "Pavieniams žodžiams"
šį kartą yra labai būdingas Jo-
no Mekso filosofinis susimąsty-
mas. Šioje plėtojimo visa knyga
nėra, kaip gali išvirsiniai atro-
dyti, tik palaidų nuotrupų su-
bėrimas, bet sąmoningas vieta
iš kitos išplaukiančios minties
tekėjimas. Visa knyga yra tarsi
stokio mąstymo poema, kurio
lyrinis herojus yra pats au-
torius, prisėdęs gamtoje ramiam
vidudienio meditavimui. Pirmoji
dalis "Vaizdai" yra tarsi įva-
das, lyg pirmasis kontaktas su
žmogum (su savimi) ir su daik-
tais. "Miške" pavadintoji dalis,
tai lyg dantiškasis pasiklydimas
pusamžėje dabarty, tai pokal-
bis su savimi, žiūrint į daiktus
ir į save, ieškant tiesos ir bo-

(Nukelta, į 7 psl.)

Nuotrauka Vytauto Maželio

RŪSY VEIDAI PASISODINO RŪTĄ

Mirga Pakalniškytė

MANO BROLIUKAS

Kiek daug priklauso nuo
to žalio kareivio, pastatyto
prie kristalinių žvakidės,
prieky popierinio miško.

AERODROME

Pro juodą langą žerinti akis.
Blizantis sparnas.
Už plačio koridoriaus.
Už madingų moterų ir už šypsnų.
Už rankų padavimų ir už prabangių suvenyrų
Tavo sudiev.

JAU LIETUS

Jau lietus
Buvo nuskynęs pageltusius lapus
Nuo medžių,
Kai darbininkai iškabino raudoną ir baltą reklamą.

PEPSI

Nusišypsok, susitikęs pažįstamą.

PEPSI

Nusišypsok ir prižadėk jai užteiti.

— Sunku gyventi. Tu nežinai.
Išplovus drabužius ir grindis,
Lieka man tuščia diena.

Nusišypsok ir gerą PEPsi

Prie raudonos ir baltos reklamos, kur lapai
troškina žemę.

— Užiek kokį vakarą.
Parodysiu senoviškus puodukus ir lėkštes.
Žinai, kartais laikrodis tikseną, lyg pasenęs.

Nusišypsok į rūkstančius kaminus
Ir nueik.

Po raudonos ir baltos reklamos
Niekas nenugrėbė lapų.
Ir naktį rankos dreba, geriant PEPsi.

ATSIMINIMAI VIRTUVĖJE

Senas yra vėjas už lango.
Nuvaręs rytas iš lėto rieda
Į seną tuštumą

Kur Tu buvai?
Mes sukrovėm belaiskes valandas senon dėžon.

Grūdames į tuščius suolus,
Mes šypsojomės šluotom surauktais ilgais veidais.

Dabar aš pražūnu tuščiose miniose
Tarp senų šluotų.
Laikrodis jau paseno.

Aš kepu
Vieną
Kiaušinį
Ir, atsirėmus į duris, jaučiu.
Kaip virtuvė ir Tavo tuščia kėdė atkakliai tyli.

RŪSY

Rūsy veidai pasisodino rūtą.
Parke dobilai dienos ir bėčių laukia
Ir numirę lapai myli ilgus plaukus.

Ju blakstienos susiklijavo, ausys raukšlėtos.
Jie drebančiom rankom neleidžia gėlei sudžiūti.
Rūsy veidai pasisodino rūtą.

Ar gali šypsotis, kai pajunti, kad ne vienas
Esi, kad kas nors Tave traukia —
Kai numirę lapai myli ilgus plaukus?

Tuščiam sklype po audros
Pilkas batas baigia pūti.
Rūsy veidai pasisodino rūtą.

Ar gali pasakyti "Vis vien" ir glostyt
Prakaituojančią žolę, viską supratęs.
Kai numirę lapai myli ilgus plaukus?

Didmiesčio neramioj naktį
Šypsokis ir niekam nesakyk.
Kad rūsy veidai laisto rūtą,
Kai numirę lapai myli ilgus plaukus.

VIEŅIŠI KLAIDŽIOJIMAI

Ar svarbu, kad, neradęs Kolono,
Jis purvu apaugusiom kojom kryptuodamas kartoja:
"Sėsk, sėsk"?

Juk dievaičių veidai apkamtyti autobuso
reklamomis
Jo vis tiek nepakvies:
"Sėsk, sėsk".

Bent Terezijas, viską supratęs,
Nesmeigs plieno akių ir nepalies jo liepdamas:
"Sėsk, sėsk".

Ir, pamačius parko šviesoj jo išblykusį veidą,
Antigonė liūdnei nesusnabždės:
"Sėsk, sėsk".

TESTAMENTAS

Alė Rūta

Prie jūros riuojo didžiulis apartamentas,
buvęs kitados prabangiu pastatu. Su kolo-
nomis, graikiškomis figūromis nišose, paauk-
suotais, dabar apsilupinėjusiais, durų ap-
kauštais. Gal jis priklausė kokiam turtuo-
liui? Gal tai privati vila, kurioje vasarojo
išlepinta šeima? Gal čia sugužėdavo gyve-
nimo gudrybių pilni žmonės, jūros bangų
ošime iešką ramybės, surizgusių nervų pa-
taisymo?

Toliau, linkui kalnų, krikė didžiulis mies-
tas. Šis pajūrio kampelis atrodė miniatiūri-
nis prieš urbanistinį milžiną: mažojo piršto
galas prieš visą didžiulį delną.

Apartmente buvo daugybė nuomojamų
butų, bet apsilėdęs pastato vedėjas, toli iš-
važiavusio karštiniaus savininko giminaitis,
vos keletą jų sugebėdavo išnuomoti. Butų
buvo labai didelių ir visiškai ankštų; ta-
rytum, buvusios turtuolio vilos atidalinų
salonų su svajingai įrengtais miegamaisiais
ir... išlupinėty vonios kambarių, drabužių
spintų ar vyno rūsių.

Viename tokių "vyno rūsių" gyveno
Tadas Lazdinis, iš kažkur atklydęs vienia-
sis. Pro neuždengtą pusrūsio langą pavaka-
riais kaimynai matydavo jį, palinkusį ant
rašomosios mašinėlės ar ant skaitomos kny-
gos. Tai buvo laisvas rašytojas, pensinin-
kas. Jis buvo mažas priedelis, originali dul-
kė šio keisto apartamento dugne.

Viršum šio kukliausio butelio vėliausiai
apsigyveno mažiau kaip pusamžis dabita,
sveikos išvaizdos, aštrių akių ir pilnų lū-
pų, erdvų savo butą apstatęs patogiau-

siais baldais, važinėjās "kedilaku". Tai Le-
onas Varis, kartais prie pavardės prisiker-
gias daktaro titulą. Visi aplink žinojo, kad
jis dažnai ir gausiai užsakinėja stiprių gė-
rimų ir gerų valgių, kad ten lankosi da-
mos, kad jo bute būna muzikos ir triukš-
mo. Tai plataus masto biznierių, kuriam
upeliais iš visų pusių suteką pinigai, o iš-
silieją malonumų jūra. Žinios ir žinėlės pra-
siskverbė pro apartamento sienas. Iš neži-
nomo šaltinio buvo aplaukęs gandas ir pa-
putojęs kaimynuose, kad be prekybinių ope-
racijų šis gražus vyras turis savo vardu ir
nemažą turtą, paliktą jam turtingo gim-
nės. Žmonės net spėjo, kad Mr. ar Dr.
Varis ir visą šį pastatą nupirksiąs, gražin-
sias jam pirmą kartą grožį, garą ir garbę.

Abu tie užsieniečiai vienas kito nepaži-
nojo, nors rašytojas sukandęs dantis kentė-
jo naujo gyventojų garsumą, jo viešnių juo-
ką, balių trinkėjimus; vis taikstėsi su juo
susipažinti, kad pareikalautų ar paprašytų
savo apartmentinių teisių, savo buvusios ra-
mybės seno pastato labirintuose. Apartmen-
tų vedėjas, jauno dabitos gerai pavaišintas
ir per petį paplotas, nė girdėte negirdėjo se-
no, sukumpusio, mažą nuomą mokančio ra-
šytojo skundų.

Jie susipažino netikėtai, rašytojui auto-
buso belaukiant. Smulkią lynoją, pajūris
buvo pilkas, užsiraukęs, gatvė — lyg slidė
silkkė. Leonas Varis, staptelėjęs savo "kedi-
laką" prie gatvių sankryžos, pastebėjo susi-
traukusį žmogeliuką. Šviesa skersai gat-
vės buvo tik užkritusi raudona, o Vario šir-

dy, sugižusios dienos fone, buvo atsiradęs
gailėsčio krislas; prisiminė kažkur ir kaž-
kada, stovyklose, tokia purvina popietė, gur-
giantis pilvas ir vėjo perpučiamas ant nu-
garos vatnukas. Leonas, stipriai uždėjęs
koją ant stabdžio, persilenkė, pradarė "ke-
dilako" langą:

— Ar nori, kad pavežėčiau? — Jam šio
žmogelio veidas buvo kažkur matytas ir sim-
patingas.

— Ačiū, kaimyne. — Žmogelis atsakė
lietuviškai ir jau čiupo mašinos rankeną.

— Tautietis! Ką tu pasakysi! — ste-
bėjosi Varis.

— Aš tamstą iš matymo pažįstu, o šian-
dien ir pavardę sužinojau. Vis norėjau kada
prisistatyti. Gerai, kad atsirado proga. Esu
Lazdinis, rašytojas. Gyvenu tamstos buto
apačioje.

Negreit Varis ištarė sekančius žodžius,
tradicinius prie formalaus prisistatymo:

— Malonu, malonu...

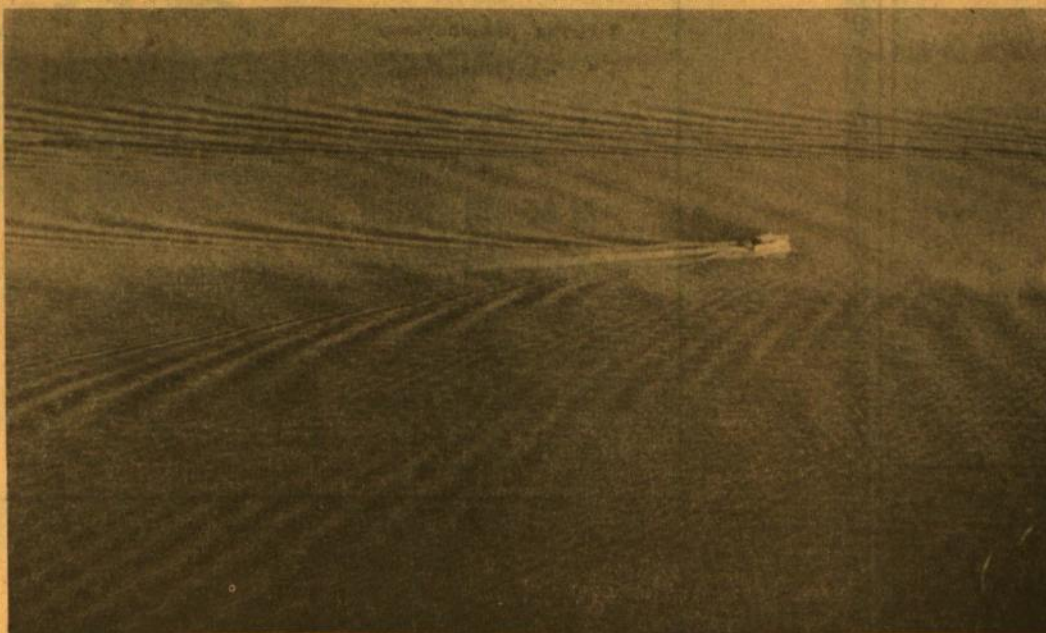
Žinomas lietuvių rašytojas, bet... — ma-
stė sau Varis. — Kad ji kur!

Nuomodamas šį retą, įdomų butą, susi-
gabendamas į atremontuotus kambarius
prabangią mantą, nei nepagalvojo, kad apa-
čioje lindi tokia žiurkė... Privatumo, jauku-
mo jau nebebus! Senis plepės tarp lietuvių
apie rytą išleidžiamą viešnią, visi žinos jo
triukšmingas "biznio operacijas"...

— Klausyk, pone Lazdini! Geniali min-
tis! Rytoj kaip tik nuomą laivą. Važiuo-
jam į jūrą! Palaikyk man kompaniją, la-
bai prašau. — Spontaniškai išdrožė naują,
jam pačiam netikėtą mintį Leonas Varis.

— Kad lyja.

— Nustos!

"Dar sekančią dieną nuomotas laivas išplaukė į jūrą..."

Nuotr. V. Maželio

(Nukelta į 4 psl.)

TESTAMENTAS

(Atkelta iš 3 psl.)

nešinėjo laivams įspėjimus, pakelės pilnos prigriuvo medžių ir akmenų, daug susidūrusių automobilių. Šiltuose kambariuose sėdėjo žmonės ir gaudė per radiją bei televiziją žinias. Kiek nulausta stulpų, kiek stogų nuplėsta, sugriauta namų, kiek užmuštų ir sužeistų nelaimėse. Žinios buvo gąsdinančios, bet įdomios, nes klausančių daugumos tiesiogiai nelietė. Kažkur žuvo žmogus, kažkur šeima liko be pastogės... O klausytojui buvo šilta ir saugu...

Kitą rytą į didžiulį apartamentą prisistatė pareigūnai: Vario nuomotas laivas nustatytu laiku negrįžo. Laivas dingio. Leo Varis už jį atsakingas. Naujų žinių banga kaimynams. Rūpestis apartamento vedėjui. Informacijos. Pranešimas policijai.

Nykų didįjį apartamentą apgulė policija, žinių gaudytojai, draugai, pažįstami, įvairios agentūros, sensacijų mėgėjai. Pajūrio suseinės, apgriuvęs pastatas tarytum sumirgėjo garso ir dėmesio varšomis, kaip kitados, turtingiems savininkams ir jų svečiams suvažiuojant.

Vakarp jau radijas ir televizija žinios ištarė nelaimių paliestus vardus.

Tarp kitų — aplaužytos, iškreiptos — nuskambėjo dviejų užsieniečių pavardės.

Du laivai jūroje dingę: profesinis žvejų ir malonumų ieškotojų, nors su profesionalu vairininku. Žiauri jūra kartais įsitraukia prityrusius ir neprityrusius.

Apartamento vedėjas tingiai sukinėjosi nuo vieno prie kito, bailiai atsakinėdamas į jų nekantrius klausimus. Jį kankino tik viena mintis: ar šis įvykis išgarsins apartamentą ir palengvins išnuomoti butus; o gal, priešingai, nelaimė atgres nuo šių durų. Ir jam rūpėjo, kad prie nemažai tuščių butų prisidėjo ir šie du. Skelbti, rodyti žmonėms, budėti prie telefono nėra malonūs dalykai.

Dabar nuolat skambėjo telefonas, atvažiuodavo žmonės, teiravosi. Ne dėl tuščių butų; nors jau pastato vedėjas paruošęs laikė dvi lėntas: išnuomojami gražūs vienasmenis ir patogus, puikus dviejų miegamųjų, su valgomuoju, su ugnivietė... Ne, telefonu ir apsilankydami įvairūs žmonės teiravosi apie žuvusius.

— Ar jūsų gyventojas, Mr. Lazdinis, tikrai negrįžo? Ar jūs tikri? O, Dieve! — Nedrąsūs balsai, su akcentu, su giliais atsidūsiais...

— Hello! Čia tokia ir tokia kompanija. Mr. Leo Varis. Kas už jį atsakingas? Jis liko pas mus giliame kredite... Taip. Prašau pranešti, kada atvyks jo turto aprašyti... Gal žinote jo "attorney" pavardę?

— Hai! Ar yra... Gal rastas testamentas Mr. Leo Varis kabinete? Ne? — Tai aš, žinote, jo sužadėtinė... Mes jau ruošėmės susituokti. Jeigu nebus jo artimų giminių, tai... I see. Taip. Aš pranešiu pareigūnams. Aš tikrai turiu teisių į jo palikimą... Ačiū, labai ačiū.

— Hello! Ar galėčiau įeiti į Mr. Varis butą? Ten liko mano kailinis apsiaustas ir rankinukas. Kai buvo pas jį "party"...

— Alio! Aš tik norėčiau sužinoti apie Mr. Lazdinį. Ar jūs labai tikri, kad... Ar tai oficialios žinios? Kokia nelaimė! Jis mūsų, žinote, garsus rašytojas, geras žmogus... Taip mes pranešime jo vaikams, giminėms...

— Hello! Apei Mr. Lazdinį ir Mr. Varį. Gal jiems reikalingas paskutinis patarnavimas? Čia kunigas, ne laidotuvių direktorius. Kūnai nesurasti? Taip. Gerai. Aš paskambinsiu vėliau.

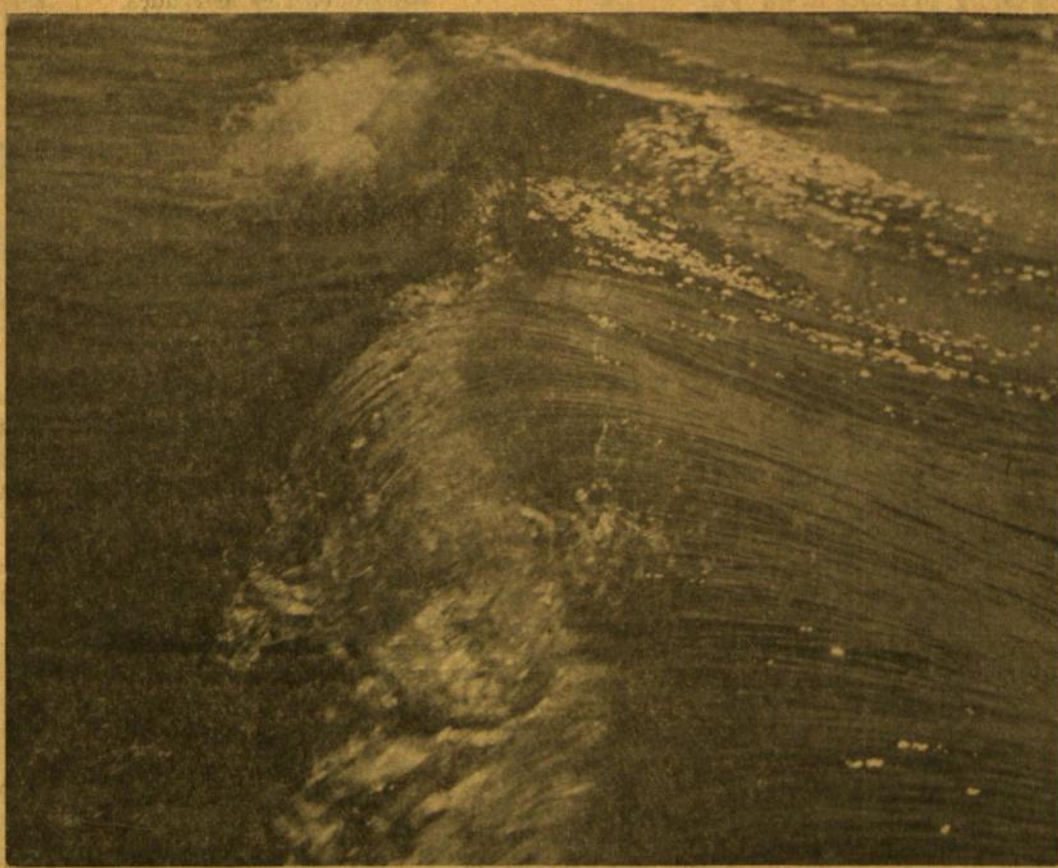
— Good day! Čia labdaros organizacijų atstovė ir Community pagerinimo tarybos narė... Apie Dr. Leo Varis. Girdžiu iš kaimynijos, kad jis buvo labai pasiturintis žmogus. Kažin... Gal Community reikalams kiek... O, I see. Gerai, taip, aš būsiu, kai atvyks pareigūnai. Prašau pranešti laiką. Taip. Mano telefonas...

— Ar čia gyvena Mr. Lazdinis? Taip, mes girdėjom. Ar tai tikros žinios? Mes jo draugai. Gal nuo pagelbėti? Išpildyti jo paskutinę valią?..

Pastato vedėjas lakstė prie telefono, atsakinėjo, paėmė pareigūnų korteles, žadėjo išpildyti prašymus, o atsisveikinęs, nuėjęs nuo telefono, visa užmiršdavo...

Slinko dienos ir naktys. Pajūris vėl apsipylė saule. Putojančios vandenų bangos blizgėjo žalsvu variu, tolyn į jūrą bėgo auksinis takas, susiliejęs su dangaus žydrine. Garvėje virė įprastas gyvenimas. Negausūs pakraščiai medžiai po lietaus buvo sužvilgę tamsiu žalum.

Aplink senąjį pastatą nebestoviniavo būreliai žmonių, apstojo skambėjęs telefonas. Valdžios pareigūnai, surašę visą turtą, užantspaudavo Leono Vario buto duris, o Lazdinio rūselio raktą pastato vedėjas turėjo perduoti iš toli atvykusiam rašytojo sūnui. Vario artimų giminių neatsiliepė, tik ant užrakintų durų gulė bent kelios sužadėtinės, tariai ar tikri skolininkai, artimi ir tolimi pusbroliai...

"Radijas pranešinėjo laivams įspėjimus..."

Nuotr. Alg. Kezio, SJ

Tuo tarpu tebebuvo ieškomi dingusieji ar jų laivų liekanos. Atvykusiam Lazdinio sūnui pažadėta suteikti žinių apie to ieškojimo išdavas; atitinkamų pareigūnų raštinės buvo užsivertusios darbais ir darbeliais, pražūsiuos audros nuostolius beivarkant.

Viename rūselio stalčių buvo didelis vokas su užrašu: "Rašytojo Tado Lazdinio testamentas. Šeimos ir lietuvių visuomenės dėmesui". Šį voką nutarta atidaryti ketvirtą dieną po laivo dingimo jūroje.

Rašytojo sūnus pakvietė teisininką, dvasiškį, bendruomenės pirmininką, rašytojus, kelis kultūrininkus. Dvi rašytojo dukters iš toli negalėjo atvykti.

Ir tą trečią dieną prie apartamento prislinko susigūžęs žmogus, atrodė, vengias būti atpažintu. Pastovėjęs prie Leono Vario užantspauduotų durų, jis apėjo aplink, įlindo į butą, gal tik jam težinant, kaip atplėšti lango tinklėlį. Pasiėjęs jam besikrapstant, liko drėgnumo dėmė. Už pusvalandžio jis išėjo pro užpakalines duris persirengęs, apsitvarkęs ir nuslinko laiptais į apartamento rūšį.

Prie stalelio sėdėjo teisininkas ir jaunas Lazdinis, kuris, tesant vienam langeliui, ži-

bino už dėdės atlošo pasistiepusią lempą. Toliau sėdėjo ramybės kupinu veidu kunigas ir bendruomenės pirmininkas, dažnai aplinguojęs galva, neatsistebįs žiauriu rašytojo likimu. Ant aptriušusios lovos-sofos atsisėdo rašytojai, o ant medinių suolelių, nugaromis į duris — kultūrininkai: porą juodai apsirengusių moterų ir keli sidabruojančiomis galvomis vyrai.

— Gerbiami rašytojo sūnau, kunige, ponios ir ponai, pradedu skaityti testamentą...

Svelniu balsu ištare teisininkas. Tiems žodžiams tebeplaukiant, praveriose duryse pasirodė žmogus, įslinko ir susmuko ant tuščios kėdės kambario gale. Kelias sekundes kambarį dūzgė tyla; tik įslinkusiam rodėsi, kad jo širdis trinksi visame rūsy...

— Rašau testamentą, nors ne per senas...

Dainingai skaitė teisininkas, grakščiai laikydamas popierio lapus. Vėliau įjėjęs atsagstė apikaklę. Jam buvo šilta ir lyg stigo oro; akys šokinėjo ant durų perskaityti žodžiai!

"Mr. Leo Varis miręs. Žuvo su laivu jūroje. Artimų giminių nėra. Jo visas turtas valdžios žinioje."

Teisininkas atsikosėjo, kad balsas būtų aiškesnis.

— Rašau testamentą iš anksto, kai netikėtai buvo pašaukta Anapus mano gyvenimo draugė, ir kadangi nė vienas nežinome šio paskutinio pašaukimo minutės.

Moterys nuleido galvas, kunigas giliai atsikvėpė. Gale sėdįs įsmeigė akis į teisininką, lyg gerte sugerdamas jo žodžius. Jis atsegė dar vieną apikaklės sagą. Pilnos nuovargio ir baimės akys užsimerkė; jam dingojosi, kad čia mažia oro, kad užplūsta vanduo, užima burną, smaigia... "Ne, daktaro nereikia, aš okey..." — Atlpaukus jis pasakė. — "Pats pareisiu, taip, vežkite jį..." Bet ir dabar, rūsio tyloje, šniokštė bangos, sukosi verpetai, dangus iškilo ir nyko... Kažkas kaukė, braškėjo, tai vėl — apgaulingai ramiu ošimu traukė gilyn...

Anas tylus, be pasipriešinimo, be riksmo... Tai išgelbėtojai šaukia, moja, jis pačiumpa sviedžiamą virvę...

Teisininkas skaitė:

— Turiu tris vaikus, kurie jau plačiai žvalgosi po pasaulį. Turiu dvasios kūdikius — knygas. Butė rasis paveikslų, skaitinių spinta ir mažavertė drabužių bei rakandų nuosavybė. Tai mano turtas. Iš pensijos, po grūdų valymo šio krašto įstaigose, gal rasis keli doleriai. Už knygas ir straipsnius honoraras — dvasinis, premijų nelaimėjau: buvau tuščiuose aruoduose užmiršta pelė...

Visų galvos buvo palenktos susimąstymui. Gale kambario pasistūmė kėdė; ano žmogaus galvoje vertėsi vaizdai:

"Mr. Leo Varis miręs. Jo turtas valdžios žinioje..." — Baltuoja lapas ant durų, margas anglių kalbos žodžiais, su valdžios antspaudu...

Ant braškančio stalelio užsirėmė jaunas Lazdinis. Jo veidu perbėgo sumišimo šėšėliai. Ir didžioiosios šventės jis nebusis — davo čekiuko tėvui. Užtekdo pasveikimo, su žmonos ir vaikų nuotrauka... Tėvas juk nesiskundė...

Teisininkas atsikvėpė, skaitė:

— Savo knygų lentyną ir mantą pavedu sūnui, kuris turės užklostyti išlaidas, kūno palaikus grąžinant į žemę. Šio krašto brangios laidotuvių vargiai išsisteks Lietuvių Susivienijimo pašalpoj.

Turtingi tėvai perveda sūnams kilnojamą ir nekilnojamą turtą. Aš, sūnau, tau skiriu kilnojamą savo skurdą ir dvasinių lobių tęstinumą. Antrąjį pabrėžiu: būk lietuviu tautybių jūroje, būk širdimi turtingu tuščių ir palaidų turtuolių aplinkoje, būk tremtiniu, (Nukelta į 5 psl.)

KERTINĖ PARAŠTĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

Jie — tie jauni mūsų moksleiviai čia pat akivaizdžiai atsilaisvino iš vidinio nerimo, netikrumo savimi ir nepasitikejimo vyresniaisiais. Jie pajuto naujos prošvaitės save realizuoti žmogiškąją prasmę ir jie pasirodė, kaip retai kada ir retai kur, nepaprastai imlūs gerai. kondensuotai, nors ir ne lengvai, medžiagai. Mūsų jaunimas nenori būti pigiai "užboviamas", arba paviršutiniškai, tik formaliai uždaromas organizaciniuose rėmuose. Ir jei ateitų, jei grįžtų pas šį jaunimą daugiau jaunųjų brandžių akademikų, jei jie nepabūgtų save dalinti tarp savo jaunų šeimų ir jaunų draugų iš gimnazijos ar universitetų suolų, mes galėtume laukti ir naujai išaugančių stiprių, pa-

jėgių asmenybių visose mūsų lietuviškojo gyvenimo srityse. Kitas įdomus pastebėjimas, kad ir tie patys jaunieji akademikai, susilietę stipresnio ir brandesnio uždavinio plotmę su jaunesniu jaunu, pasijunta atradę naują visuomeninės mokyklos "krikštą", naują savęs realizavimo kelią.

St. Yla

10% — 20% — 30% pigiau mokėtis už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

MOVING

J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas
Apdraustas perkraustymas
WA 5-9209 Chicago, Illinois

Automobilio nelaimės atveju skambinkite

(In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
GR 6-7777 24 hour towing service

Karosijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai

FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING
BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629

Savininkas — MIKAS ČESAS

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO,
STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. TAIPGI ORO
VĖSINTUVAI IR SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI.

Norėdami geriau aptarnauti mūsų gausius klientus, perėmėme dar vieną restoraną Oak Lawn mieste. Galite būti užtikrinti, kad turėsite skanūs valgius, skubų patarnavimą, kaip ir mūsų pirmame restorane. Kviečiame ir lauksime jūsų atsilankant.

Kilty's Restaurant

4545 West 95th Street, Oak Lawn, Illinois

(2 blokai į rytus nuo Cicero Avenue)

Telef. — GARDEN 4-5800

Jauki atmosfera — skanūs valgiai — skubus patarnavimas

VESTUVĖMS IR BANKETAMS YRA PRIVATOS KAMBARIAI
NUO 10 IKI 800 ASMENŲ.

Atdara kasdien nuo 8:30 val. ryto. Sekmad. ir šventad. nuo 1:00 val. popiet.

Artesian Restaurant

2432 West 63rd Street

(63rd & Artesian)

• Skanūs valgiai

• Geras patarnavimas

• Puiki atmosfera

— O —

PIETOS

\$1.65 IR \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS

TALPA — 350 SĖDIMŲ VIETŲ.

Rezervacijoms skambinkite — 436-4622

Atdara sekmad. ir ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 val. ryto. Penktad. ir šeštadieniai iki 5 val. ryto.

JAU DVYLIKA METŲ VEIKIA LIETUVIŲ
BERNIUKŲ MOKYKLĄ —

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA
Kennebunkporte, Maine,
SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISEM.

Išeinamas pilnas į kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas.
Oficialiai dėstoma lietuvių kalba (po 4 val. savaitėje, 4 grupės).

Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška gyvenimo orientacija. Pati gimnazija padeda mokiniams įstoti į kolegijas.

Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių.
Atlyginimas visiems prieinamas.
Atsižvelgiama į kiekvienos šeimos padėtį.
Registruokite mokinius 1968-1969 m.
Primami mokiniai, baigę 8 skyrius.

Informacijų ir kitais reikalais rašykite:

Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

HIGH RATES

4.75%

per annum
on regular savings

5.25%

per annum
on investment bonus

Savings Insured to \$15,000.00

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

Kas tik turi gerą skonį,

viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PR 8-5875

Vedėjas — J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 val. iki 6 val. vakaro.

Sekmdieniais atdara nuo 12 iki 5 val. popiet.

TESTAMENTAS

(Atkelta iš 4 psl.)

kad ir gerai čia įsikūręs, su nuolatiniu žvilgsniu į savo tautos reikalus.

Viena moterų braukė ašaras, kunigas žūrėjo aukštyn, Lazdinis — į lango tamsą, kiti lingavo galvas...

Gale sėdįs buvo atsilošęs, sustingusių veidu.

— Dukterims palieku, — ramiai plaukė skaitančio balsas, — meno paveikslus ir kelias gražmenas, motinos ir tėvo suvenyrus. Teatleidžia mums dukros už jų bekratę jaunystę. Ir tegu joms palikimas būna, kaip sūnui, — ignoravimas turtų ir mūsų tautos dvasiniai lobiai.

— O, Dieve! — Garsiai atsikvėpė viena moterų.

Keli tyliai susižvalgė.

Priebalndoje toliau skleidėsi testamentu žodžiai:

— Tai mano valia. O mano vaikų valia — paklausti tėvų, arba nusisukus nueiti savais keliais. Mane kankina ir sleigia svetimi kraštai. Svetimi, turtingi, mūsų vaikų keičia ir grobią. Aš skiriu savo raštus, jų būsimas laidas, mūsų jaunimo, ypač svetimuose kraštuose, tautiniam auklėjimui. Gimęs rašytoju, kankindamasis pašvenčiau savus metus, stebėdamas ir kurdamas žmogų; gyvenimo pavakary supratau, kad, užimtas knygų rašymu, gal pakankamai gerai neįmokiau sūnais ir dukrų jų skaityti.

Draugai, nereikia gėlių, nei pirktinių malų prie mano karsto. Kai kūnas negyvas,

jausmai irgi amžiams užmigdyti.

Ar aš matysiu puošnų karstą, vystančius vainikus? Ar mano sielai pagelbės užsakytos amžinosios ir vienkartinės maldos, jei nebūsiu pats meldėsis žemėje? Pasimelskite, draugai, bet nieko man nepirkite. Ir nesakykite gaudžių bei giriamų kalbų, ir neskelbkite užuojautų. Geriau laiką ir tas lėšas paskirkite minėtam tikslui: mūsų jaunimo tautiniam auklėjimui. Gyviesiems reikalinga pagalba, ne mirusiems. Gyviesiems teikime globą ir pagarbą, ne mirusių kūnams, ne jų gražiams karstams. Aš norėčiau paminklo žmonių širdyse, kurie skaitys mano knygas, o ne iškalto brangiame akmenyje.

Atleiskite, brangieji, ir ištaisykite mano klaidas, nebarkite už neatliktas pareigas.

Aš mylėjau žmogų, kartais nemokėdamas to parodyti, labiausiai — savo tautos žmogų.

Jūsų Tadas Lazdinis.

Teisininko balsas užgeso. Iš lauko sute-ma gulė kambarį, tik lempa skleidė aplink skaisčiantį baltumą.

Rašytojai susižvelgė, paskui nukėlė akis į ankštai prigristą knygų spintą. Mastė: kažin, ką veiks inžinierius, šios šalies moks-luose brenęs, su brangių lituanistiniu turtu? Ne, rašytojai nebuvo patenkinti tokiu šei-myniniu Lazdinio testamentu.

Bendruomenės pirmininkas jau tyliai svarsė, kaip čia įvykdžius rašytojo valią: gal pavesti Lietuvų fondui, gal įsteigti sti-pendijas ar premijas... Jo galvoje sukosi keli planai; bet jis žinojo, kad bus ginčų, daug ginčų...

Labdaros organizacijų veikėja gailėjosi užsakiusi pomirtinį vainiką, nors dar nei rašytojo kūnas nesurastas. Betgi vainikas, at-rodė, būtinas; visi lenktyniauja brangiausio-mis puokštėmis...

Dvasiškis buvo kiek paraudęs. Jam keis-tai nuskambėjo religingo rašytojo valia: ne-noriu pirktų maldų...

Gale sėdįs nebyliomis lūpomis kartojo:

— Jo — skenduolio — kūną ištraukė, aš — per stebuklą išlikau... Bet... Aš miręs, o jis gyvas!"

Ši mintis nuplieskė apniukusį jo vidų, ta-čiau... Peržvelgė visus čia žmones, daugumoje pažįstamus... Ar jie suprastų? Ne, garsiai to neištars, neverta...

Inžinierius Lazdinis lyg norėjo ką pasa-kyti. Bet gaudamas, sąžinės krustelėjimas, atsiminimai ir kitoki sumišę jausmai jam už-spaudė gerklę. Jis tik linktelėjo į teisininką, kuris pasakė:

— Kaip matote, rašytojo testamentas liečia visą lietuvių bendruomenę, ir visi turė-sime jį vykdyti.

Jis atsikvėpė, peržvelgė sėdinčius ir... Il-giau sustojo akimis prie sėdinčio gale, kuris kažko graibėsi kišenėse. Teisininkas net pra-sižijo iš nuostabos, o tas išsitraukė apglam-žytą knygėlę, išėmė iš viršutinės kišenėlės puošnų pieštuką... Kunigui atsistojus ir pra-dėjus kalbėti apie kilniųjų minčių nemirūn-gumą, tas lėtu, tyliu žingsniu jau ėmė eiti link stalo. Jo ausyse tebežvė putojančios bangos, ir jo mintyse švito šie žodžiai, ku-riuos jis dabar ištars:

"Išrašysiu tūkstantinį čekį tam tikslui... Tikslui, kurį rašytojas testamente minėjo..."

Jam einant teisininkas ir dar kažkas šuk-telėjo:

— Varis!

Plyšio kambario tyla. Sudejavimais, džiaugsmingi šuktelėjimai, kažkam stojantis apvirto suolelis... Moterys net spigtelėjo, pa-

"Jis miręs, o aš gyvas..."

Nuotr. A. Kežio, SJ

mačiusios žmogų, kurį visi laikė skenduo-liu, mirusiu, jau išbrauktu... Tas triukšmas ir spie-gimas Leoną Varį lyg išbudino. Užiančios bangos ir jų baimė staiga pradingo, o išnirio gyvenimo banguotas triukšmas ir jo malonu-mai.

Nuo durų valdžios kortelė bus nuplėšta, pasklis žinia apie jo grįžimą, skambins, at-važiuos jo draugai, draugės... Vėl putos šam-panas, liesis muzika, meilė...

— Taip, tai aš, — su palengvėjimu iš-tarė Varis. — Žvejų laivas išgelbėjo... Bet Lazdinis... Gaila. Žinot, jį skęstantį irgi su-

griebė, bet... Jis mirė. Nebegalėjo atgaivinti. Jį dabar nuvežė... Žvejai. Žinot, dėl audros ir jų laivas užtruko...

Dabar visi apstojo, ir vėl pasipylė klau-simai, nusistebėjimai, klausimai, klausimai... Vario galvoje užė nebe įsiutusi jūra, o žmo-nių nekantrumas, smalsi vaizduotė, informa-cijų godžios ausys... Variui švystelėjo ironija ir savęs pakaltinimas:

"Veinias mane sugundė tą rašytoją jū-ron išsivežti..."

Į žmonių klausimus jis atsakinėjo nebe-noriai. Jam rūpėjo ko greičiau pasprukti į savo kambarį ir paskambinti žaviajai Susie, kad ji tuoj atvažiuotų...

Jis nežymiai įsidėjo pieštuką, įsidėjo če-kių knygelę giliau. Bet ant stalo apyptamsia-me kambarėly baltavo rašytojo testamento lapai. Variui darėsi kažko nepatogu, nugara bėgiojo skruzdės, tarpais vėl užteldavo skan-dinančios jūros bangos. Skubiai jis išsitrau-kė piniginę, išėmė penkis dolerius ir paklo-jo ant stalo. Sumurmėjo:

— Čia auka tam tikslui, kur testamente minėta...

Mr. Leo Varis skverbėsi pro žmones, jį už alkūnių graibstančius. Jis žinojo, kad bus dar pasikalbėjimų su valdžios pareigūnais, gal ir su reporteriais, bus daug pasakojimo Susie ir draugams... Jis šyptelėjo visiems blankiu šypsniu, žvilgtelėjo dar į rašytojo testamento lapus ant stalo, greta prisiploju-sią jo penkinę, ir vienu atodūsiu save nura-mino:

"Jis miręs, aš gyvas. Ką galėjau, pada-riau..."

SIUVIMO MAŠINOS

BERNINA • NECCHI • ELNA • VIKING • PFAFF • SINGER

(šveicariškos, vokiškos, italškos, ja-poniškos, ir visų kitų firmų). Taiso-me, parduodame ir nuomojame prie-namomis kainomis ir sąlygomis. Dar-bas greitas ir sąžiningas. Turime dalis, pitaikome pagal skonį kabi-netus. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiesčiuose. Parduodame ir taiso-me dulkių siurblius, įvairių gamybų. B & B DISTRIBUTING CO., 4214 S. Archer Ave., Chicago, Ill. 60632. Tel. 927-0044; 927-0045. Vedėjas Arvydas M. Dikinis

TELEVIZIJAS

paprastas ir spalvotas nebrangiai-taisau. Už patarnavimą vietoj \$3, už dirbtuvės darbą \$10.00 ir dalys. Pasiteiraukite apie naujas

J. MIGLINAS
2549 W. 69 St., II auk., PH 6-1063

Kuriam galui mokėti daugiau?

PIRKDAMI NAUJUS AR VARTO-TUS AUTOMOBILIUS SUTAUPY-SITE NUO \$500 IKI \$1.000.

PLYMOUTH • VALIANT
BALZEKAS MOTOR
SALES, INC.
4030 Archer, VI 7-1515
"U WILL LIKE US"
CHRYSLER • IMPERIAL

DIDELIS IŠPARDAVIMAS IŠ EUROPOS IMPORTUOTŲ DALYKŲ

Kainos numažintos nuo 10% iki 70%

- Silti žieminiai batai vyrams, moterims ir vaikams
- Bendrai darbo ir išieginiai batai visai šeimai
- Vyriški paltai, kostiumai ir kelnės
- Vyriški šventadieniniai viršutiniai marškiniai (išplovus garantuoti joks prošijimas nereikalingas)
- Daugelis įvairių kitų aprangos dalykų
- Importuoti moteriški rankinukai iš geriausios odos

Krautuvė atdara pirmą, ir ketvirtą, nuo 9.30 iki 9.00 val. Kitomis savaitės dienomis nuo 9.30 iki 6.30 val. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5.00 val.

NORDEN IMPORTS

3111 North Lincoln Avenue
(1 bl. į rytus nuo Ashland Ave.) Tel. 248-4707

BANGA

TV, Radio, Stereo, Air-Conditioners
Pardavimas ir taisymas
2649 W. 63rd St., Telef. 434-0421
K. Rudėnas R. Simulis

Geriausią dovana siūsti i LIETUVĄ Vertingiausią dovana DOVANŲ PAŽYMEJIMAI

Tik Dovanų Pažymėjimai Jūsų giminėms duos keturis kartus daugiau vertybių negu grynai pinigai. Jūsų giminės tai patvirtins.

TIK DOVANŲ PAŽYMEJIMAI duoda galimybę Jūsų giminėms pirkti viską ką jie nori — Maistą, Rūbus, Medžiagas, Batus ir daug, daug kitų reikmenų — amerikoniškų, vakarų — europietiškių ir vietinių — specialiose Vneshpopsyrtorg dolerių krautuvėse labai žemomis, specialiomis dolerių kainomis. Jūsų giminės tai patvirtins.

Pilna garantija. Jokio mokesčio.

Už šį patarnavimą nėra jokio mokesčio nei siuntėjui, nei gavėjui, nes išlaidas apmoka Vneshpopsyrtorg.

Užsisakykite dabar. Užsakykite tik per

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 E. 23rd Street
New York, N. Y. 10010
Prašykite neapmokamo katalogo. Igalioji Podarogifits, Inc. atstovai.

TURTAS 90 MILIJONŲ

Chicago Savings and Loan Association

John Pakel, Sr., President and Chairman of the Board

LAKŠTŲ TAUPYMO SĄSKAITOS

Chicago Savings Jums siūlo šešių mėnesių taupymo lakštus, už kuriuos pelnysite 5 1/4%. Lakštai išduodami tūkstantinėmis minimumas yra \$8,000.00. Nuošimčiai mokami kas šeši mėnesiai nuo išdavimo datos. Lakštų sąskaitos yra apdraustos F.S.L.I.C.

TAUPYMO KNYGUČIŲ SĄSKAITOS

Chicago Savings tebemoka už knygutėse žymimas santaupas aukščiausius nuošimčius, kokie kad yra leidžiami pagal Federalinės valdžios taisykles. Sudėtiniai nuošimčiai apskaičiuojami kiekvieną pusmetį.

DAUGIAU TAUPYSITE... DAUGIAU PELNYSITE.

Chicago Savings and Loan Assn.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GROvehill 6-7575

SPARTA

parduoda Telefunken, Grundig, Olympia, Zenith, Burroughs, Royal, ITC ir kt. produktus, tiesiai ir pigiau iš firmų sandėlių:

RASOMAS mašinėlės lietuvių ir kt. kalbomis — RADIO - stereo, consoles, transist. ir kt. — PATEFONAI — ĮREKORDAVIMO aparatai — SKAICIAVIMO mašinos etc.

Katalogus ir informacijas gausite pranešę savo adresą. SPARTA sav.: J. L. GIEDRAITIS, 10 Barry Drive, E. Northport, N. Y. 11731, tel. (516) 767-0055 • Chicagoje informuoja A. Daugirdas GR 6-7399.

JUBILIEJINIS VASARIO 16 MINĖJIMAS

Programoje:

IŠKILMINGA AKADEMIJA, dalyvaujant aukštiems amerikiečių pareigūnams, ir kantata "KOVOTOJAI"

Muzika Juliaus Gaidelio, žodžiai Stasio Santvaro
Išpildo "DAINAVOS" ansamblis, vadovaujamas P. Armono.
Solistai: DANA STANKAITYTĖ, ARNOLDAS VOKETAITIS, ANTANAS PAVASARIS.

Simfoninis 50 asmenų orkestras (Emil Vandas)
Vieta: CIVIC OPERA HOUSE, 20 No. Wacker Drive, Chicagoje

Laikas: 1968 m. vasario mėn. 18 d. 3 val. popiet

Bilietai: "Marginiuose", 2511 West 69th Gatvė, nuo \$3 iki \$10

Rengėjai: CHICAGOS LIETUVIŲ TARYBA

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 S. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
JANUARY - SAUSIO MĖN. 18, 19 ir 20 D. D.

BISQUIT 3 STAR COGNAC	Fifth \$5.29
COEUR DE FRANCE GRANDE FINE CHAMPAGNE COGNAC	Fifth \$4.29
BARON VON KLUEG V.S.O.P. Imported BRANDY	Fifth \$3.89
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P	Fifth \$4.89
CINZANO VERMOUTH Imported Dry or Sweet	Quart \$1.89
GRAND MARNIER LIQUEUR IMPORTED	Fifth \$6.89
IMPORTED 1964 Vintage German LIEBFRAUMLICH AUSLESE	Fifth \$2.98
IMPORTED MUSCOVITE RUSSIAN VODKA	Fifth \$5.49
AUGSBURGER Bavarian Flavor BEER Case of 24—12 oz. Throw away bottles	Case \$4.59
SOUTHERN COMFORT LIQUEUR 100 Proof	Fifth \$3.98

NAUJI LEIDINIAI

• **AIDAI**, 1967 m. gruodžio mėn. Nr. 10. Šį kartą pirmuoju straipsniu duodama gana įdomi, aktuali, tiesiog diskusinė tema "Intelektualo atsakomybė tauotoje". Ją žurnale pateikia A. Blažys, konstatuodamas ir lietuviškame mūsų gyvenime intelektualų nustumimą į kelintą eilę vietą, viską rikiuojant trum palaikės dienos praktikams. Tačiau aktyvumo pasigendama ir pačiuose intelektualuose. Būty gera, kad šia tema "Aiduose" ir ateityje daugiau kas pasisakytų, ieškant būdų ne per geriausią situacijai pataisyti. Net penki žurnalo puslapiai užkloti portugalų poezijos vertimais, juos palydint dar ir paties vertėjo P. Gaučio žodžiu apie portugalų poeziją aplamai. Vis ką nors naujo iš mūsų kultūros istorijos iškasantis dr. P. Reklaitis šį kartą rašo apie vargonų dirbėjus ir vargonus Lietuvoje XVIII—XIX amžiuje. Išskirtinai įdomius atsiminimus apie savo brolių, poetą ir rašytoją V. Mykolaitį - Putiną, tęsia Australijoje gyvenanti jo sesuo M. Slavėnienė, rašydama apie Putiną okupacinėje gūdumoje. Juozas Zaranka plačiai vertina dr. A. Rukšos lietuvių kalbą išverstą Vergilijaus "Enėidę", drauge mesdamos žvilgsnį į ankstesnius šios poemos vertimų bandymus ir į grožinės literatūros vertimų problemas apskritai. Smagiam pasisakymui duodama K. Barėno beletistikos gabalas "Vaistai". Apžvalginėje numerio dalyje rašoma apie Markso "Kapitalą" ir bolševikų revoliuciją, apie vaizgantišką Prunskį, apie 1967 m. Nobelio premijos laureatą Asturias. Naujų knygų bei recenzijų puslapiuos Viktorija Skrupskelytė aptaria Vaicūlaičio padavimus, L. Urv. aprašo tris dailės leidinius: Australijos 11 lietuvių dailininkų, Dagio skulptūros monografiją ir Augiaus grafiką. Alaušius tęsia memuarinių knygų apžvalgą. Nesenai išleista L. Dambriūno, A. Klimo ir W. R. Schmalstiego lietuvių kalbos vadovėlių vertina J. Tininis, pats dėstas lietuvių kalbą Los Angeles universitete. Dr. Tomas Žiūraitis, OP, suni ni visą eilę svarbesniųjų teologijos veikalų svetimomis kalbomis.

"Aidus" redaguoja dr. Juozas Girmius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122. Administr. adresas: 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. Metinė prenumerata \$7.00.

TAUTINIO UGDYMO PROGRAMOS METMENYS

(Atkelta iš 1 psl.)

ti. Deja, beveik nieko neturim. Nuolat skraidydami "padangėmis", nesam pajudėję iš projektavimo padėties. Štai kodėl šiuo atveju akys krypstą į jaunimo metų kalendorių, kuriam rūpėjo duoti "lyg išplėstą lietuvių tautos siekimų, užsimojimų ir pastangų programą". Tautiniam ugdymui gali praversti ypač šie kalendoriaus konspekteliai: Tauta ir valstybė, Iš praetis tavo sūnūs te stiprybė semia, Išvija ir bendruomenė, Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, Išvijos lietuvių organizacijos, Lietuvos dip lomatų, lietuvių bendruomenių, periodinės lietuvių spaudos, lietuvių leidyklų, lietuviškų radijo valandėlių ir kt. adresai. Tiesa, trumpa ir nepilna, bet, kai jau didelė dalis mūsų jaunimo kalba "laužyta lietuvių kalba", kai jam trūksta "pagrindinių terminų" ir kai jis "ne viską lietuviškai jau supranta", geriau santarauka negu išsamus dėstymas. Santrauka mokytojo padedamas gal ir apžvelgs, gal reikale papildys kitais šaltiniais, gi veikalas gali būti jau ir neįkandamas. Kai atsiras vadovėlis, duosim ir jį.

• **ATEITIS**, 1967 m. Nr. 9. Lietuvių katalikiškojo jaunimo žurnalas. Redaguoja redakcinė kolegija. Redakcijos adresas: "Ateitis", 80-23 85th Drive, Woodhaven, N. Y. 11421. Administr. adresas: Kazys Vainius — "Ateitis", 64-09 56th Road, Maspeth, N. Y. 11378. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoje \$5.00, susipažinimui prenumerata \$3.00, kitur laisvajame pasaulyje \$3.00.

Naujajame sasiuvinyje apie lietuviškųjų vyskupijų reikalingumą ir galimybes išvijoje rašo Kestutis Zemaitis. Užsimenama ir tokios trumpos aktualijos: Kultūra ir jos kongresai, "Ateities" konkursas, Bytnių pasaulis griūva? Apie solidarumą ir nuo jo nukrypimus kalbėdamas, dvidešimt klausimų stato dr. R. Kriaučiūnas. Ged. Naujokaitis pateikia sklandų ir aktualų pokalbį su naujuoju studentų ateitininkų pirm. Vaidevučiu Valaičiu. Pusėtinias studentiškos vasaros stovyklos aprašymas. Kalbama apie krizę lietuvių sporte. Džiugu, kad korespondencijų skyrius didėja, bet paties jaunimo eilėraščių, novelių ir knygų recenzijų vis dar pasigendame.

• **TECHNIKOS ŽODIS**, 1967 m. lapkričio - gruodžio mėn. Nr. 6. Žurnalą leidžia Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos Chicago skyriaus Technikinės spaudos sekcija. Redaguoja redakcinė kolegija. Redakcijos adresas: D. Šatas, 323 N. Williams Drive, Palatine, Ill.

If you enjoy the atmosphere of a Japanese Tea House and Alohaland...

come to the **DIAMOND** RESTAURANT AND LOUNGE

... the pleasures of both await you

COMPLETE LUNCHEONS

Small Intimate Modern

ON SOUTHWEST COR. 1001 WEST OF THE KENYON, 7000 STREET INTERSECTION

for reservations call 928-9090

Private Room for Group Parties and Banquets

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausią pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmą ir ketvirtą. 9-9 val.; antrą, trečią ir šeštą. nuo 9 iki 6 val. sekmą. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

PLANINGAS TAUPYMAS

5 ¹/₄ %

Mokamas už vieno metų taupymo ląštus nuo išdavimo datos (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

PARKING LOT - ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4 ³/₄ %

Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO ILL 60608

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4:30; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

60067. Administracijos adresas: Mečys Krasauskas, 2633 W. Montgomery Ave., Chicago, Ill. 60632.

Paskutiniame 1967 m. žurnalo numeryje K. Kaunas rašo apie prof. S. Dirmantą jo 75 metų sukakties proga. Inž. M. Ivanauskas stabtelėja prie lietuviškų kryžių bei koplytėlių, o J. Rugis meta žvilgsnį į pramonę nepriklausomoje Lietuvoje. Brėžiniais ir nuotraukomis gražiai iliustruotas A. Kerelio straipsnis "Erdvilas Masiulis, Michigano pakrantių pastatų kūrėjas". Dar vis toliau tęsiamas įdomus pasikalbėjimas su humanitarais. Pateikiamas naujų lietuvių mokslo darbų sąrašas ir kt. Žurnalo metinė prenumerata \$5.00, studentams — \$2.00.

• **THE MARIAN**, January, 1968. Religinės kultūros žurnalas anglų kalba, leidžiamas tėvų marijonų, 4545 W. 63 St., Chicago, Ill. 60629. Metams \$4. Įvadą į naujuosius metus šiame numeryje duoda Lojolos universiteto dėstantis sesuo dr. Agnesine Dering, kazimierietė. Daug JAV laikraščiuose bendradarbiaujanti Anne Tansey rašo apie žmogaus dvasinės sveikatos patikrinimą. Laikraštiniškė S. Bauernfeld iliustracijomis ir straipsniu pavaizduoja moderniąją bažnyčią, pastatytą vietoj Berlyno konc. stovyklos. Duodama suglaudinta eilės filmų apžvalga. Rochesterio univ. prof. dr. A. Klimas rašo apie savo kelionę į Rumuniją. Britų žurnaliste M. Veale informuoja apie naują pašaukimų sąjūdį Anglijos ir Skotijos moksleivijos tarpe. Berkeley univ. prof. T. Sealey duoda straipsnį apie "hipius" ir akademinį liberalizmą. Buvęs Vietnamo karys A.

Hamburg pasakoja savo šiuropius pergyvenimus tame fronte. Sveikatos skyriuje rašoma apie streptokokų užimtą gerklę. Pats "The Marian" redaktorius kun. J. Prunskis duoda eilės naujų knygų recenzijas. Be to — religinio gyvenimo apžvalga. Numeris gausiai iliustruotas.

• **LIETUVIŲ DIENOS**, 1967 m. gruodžio mėn. Nr. 10. Iliustruotas kultūros žurnalas, redaguojamas Bern. Brazdžionio, leidžiamas Ant. Skiriaus, 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029. Metams \$6.00.

Įžanginiame prof. dr. Ant. Rastinio atkreipia dėmesį į dabartinę pasaulio krizę. Tolimesniuose puslapiuose ištraukomis iš jo kūrybos pagerbiamas miręs rašytojas Pr. Lembergas, o vaizdžiu P. Jurkaus straipsniu paminima mirusioji dail. Ada Peldavičiūtė - Montvydienė. Pora puslapių skirta įvertinimui vargonų virtuoze Z. Nomeikos, o viršelio bei stambiomis tekste nuotraukomis pagerbiamas Donelaičio "Metų" vertėjas Nadas Rastenis, kurio darbą atskiru straipsniu teigiamai vertina J. Tininis. Angliškoje dalyje spausdinama premijuota N. Rastenio poema "War's Curse".

Žurnalas rūpestingai perteikia mūsų kūrybinio ir visuomeninio gyvenimo informaciją. Gal tik būtų galima pageidauti daugiau užuominų ir gairių mūsų ateities kūrybinio gyvenimo raidai.

• **ŽENGIAM RYTOJUN**, Neakalmai Pradėtosios Mergelės Ma-

rijos seserų vienuolijos Putnam informacinis leidinys apie jų idealus, siekumus, darbus, 36 psl. Ypatingai gausiai iliustruotas prel. V. Balčiūno, tėvo A. Kežio, SJ, B. Kerbelienės, V. Maželio, G. Naujokaičio ir V. Valaičio nuotraukomis. Viltin-gus vienuolijos užsimojimus gerai nusako pridedamame lape įrašytas šūkis: "Žengiam ryto-jun su daina, su viltim, su malda, su Dievu". Iš čia paimtas ir leidinio pavadinimas. Tai lyg vaizdus albumas, iš kurio nuotraukų ir teksto pažįstame šios vienuolijos įkūrėjo arkiv. J. Matulaičio užsimojimus, seselių pasišventimą, auklėjant jaunimą religinėje, lietuviškoje dvasioje stovyklose, bendrabuty, vaikų darželiuose, organizacijose, visuomeniniame veikime. Leidinys atskleidžia seselių teikiamą globą seneliams, jų gausius spaudos darbus, jų bendruomenės vidinį gyvenimą, noviciatę, pravedant įžadus, susikaupimo dienas. Duodamos ir istorinės žinios apie vienuolyno įsikūrimą ir augimą Lietuvoje bei JAV-se. Spauda ryški ir leidinys patrauklus; bus labai naudingas tėvams ir dukroms, sprendžiant mergaičių pašaukimus.

• **Putino gimtadienio minėjimas Lietuvoje**. Sausio 5 d. Vilniuje buvo surengtas V. Mykolaičio - Putino paminėjimas jo 75-tojo gimtadienio proga. Minėjime kalbėjo keli rašytojai bei kritikai: A. Venclova, A. Miškinis, J. Lankutis, A. Baltakis, A. Bernotas. (E)

NUOLATINĖ SIUVIMO MOKYKLA IRENA BERNOTAVIČIENĖ.

Jai vadovauja prityrusi mokytoja-instruktorė

Išmokite naujo supaprastinto siuvimo metodo tik per 10 pamokų. Pamokos dėstomos lietuvių ir anglų kalbomis. Registruokitės iš anksto, kad patektumėt į pirmąjį kursą, pas

B. AND B. SEWING SCHOOL VEDEJA ARVYDĄ DIKINĮ — TEL. 927-0044-45

ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Grubauskas
Executive Secretary

4 ³/₄ % ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5 % ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividend Paid
Quarterly or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

METROPOLIS-RESTORANAS

6538 S. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL. — TEL. 476-9009

Vienintelis lietuviškas restoranas su gerais patiekalais, kaip šašlykas, šnicelis ir kt., didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų. Lietuviškoj jaukioj nuotakoje galėsite praleisti laiką, skaniai pavalgyti ir atsigaivinti.

Atdara kasdien nuo 3 val. popiet iki vėlumos. Šeštad. ir sekmad. nuo 12 val. d. iki vėlumos. Visi prašomi atsilankyti.

Savininkai PETRAS IR ANTANINA KAUSAI

Gulbė karaliaus pati

Vaikams pasaka JAV kultūros žodis leidinys Iliustruota V. Petavičiaus Kainos \$1.25 Gaunama "Orange" 4545 W. 63rd St. Chicago 40629 Pap pat Orange žodis

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutapysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas Atdara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago, Illinois 60629

Telef. PROspect 6-8998

MOVING

perkrausto baldus iš arti ir toli.

A. BENIULIS

Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7083

• vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
• portretūra
• meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Tel. — HY 7-4677

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAFayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

4 ³/₄ %

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.

Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS:

PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v.

ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v.

ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

STEIN TEXTILE CO.

PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS.

Išgykite urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokadės, "boucle's" ir "fiberglass".

PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSITE DOVANĄ.

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylonų, taffeta, aksomo, ANGLISKŲ MEDŽIAGŲ paltams ir kostumams stuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., WA 7-3737

Atdara kasdien ir sekm. 9:15 v. r. iki 5:30 vak. Pirmą uždaryta

Nemokama vieta mašinoms pasistatyti už kampo į šiaurę

Jefferson Street — Chernin's aikštėje.

Pasinaudokite Draugo „Classified“ skyriumi.

Naujas Vael. Rato atsilankymas

VALENTINAS RAMONIS

Praeitą šeštadienį, sausio 13 d., Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, Chicagoje, buvo atidaryta antra Chicagoje ir trečia JAV dailininko iš Australijos — Vaelo Rato grafikos paroda. Pirmoji jo paroda, su ruošta praeitais metais jo dukters Ramonos Ciurlionio galerijoje, turėjo nepaprastai didelį pasisekimą. Antroji paroda, įvykusi 1967 metų gale New Yorke, praėjo dar įspūdingiau. Visi eksponatai buvo parduoti, nors paroda tęsėsi tik dvi dienas. Būdamas Amerikoje, Ramona Rataitė susitarė su muziejaus prezidentu suruošti dar įspūdingesnę parodą pačiame muziejuje, kuris jau tampa vienu iš Chicago kultūrinių centrų.

Ir šioji paroda buvo iškilmingai atidaryta praeitą šeštadienį. Šiai parodai dailininkas, nors ir būdamas labai silpnos sveikatos, ruošėsi visa energija. Sukurta daug naujų ir nematytų darbų, vartojant visai naujas technikas. O darbo rezultatai yra tikrai stebėtini. Ratas yra vienas iš tų mūsų vyresnės kartos dailininkų, kurie nesėdi ant savo lauro, o dirba, vis siekdamas naujų rezultatų. Jis neseika šių dienų techniską pažangą, bet bando ją tiesiog pralengti. Ir tai matyti daugelyje jo naujų darbų.

Parodoje išstatyta 31 darbas. Daugelis vidutinio formato, bet yra keli ir didesni. Ši paroda skirtinga nuo ankstyvesnių ypač savo spalvingumu. Tik pora darbų yra atlikti juodai ant balto popieriaus.

Kaip žinome, šių dienų grafika jau nesiriboją vien juoda - balta darbais. Daugiaspalviai darbai darosi vis populiarešni.

KAIP FILME POILSIO TURISI SKAITYDAMAS NAUJOS AUTORES

Renės Rasos
romana
MEILĖ TRIKAMPY

nes viso romano situacijos nelauktas ir netikėtos nešios atsiraukti nuo puslapių. Romano veiksmas dažnai taip pradedas kunkuliuoti, tartum tekėtų stačių skardžių upe.

Knyga gaunama „Drauge“, 4545 West 63rd Street, Chicago, Illinois 60629. 220 pusl., kaina 3 dol.

PARDUODAMI IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI SU 30% IKI 50% NUOLAIDA.

Galima pirkti dalimis ir išmokėtinai

BEN GRIGONIS
6154 South Halsted Street
Telef. — TR 3-0086

Atidaryti 6 dienas savaitę, o ekmad. eismo į bažnyčią. Pirm. ir ketv. atidaryti nuo 9-8 val. vak.; Antradi. trečiadi., penktadi. ir šeštadi. nuo 9-6 val. vakaro. Prie krautuvių yra „FREE PARKING“.

I kosminio amžiaus aušrą

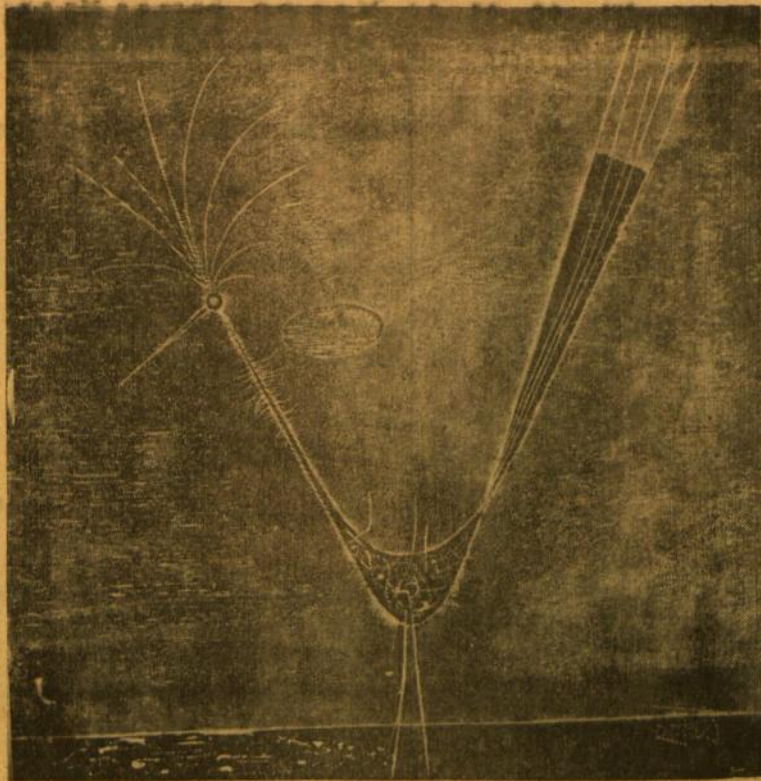
Jau išėjo iš spaudos prof. dr. Antano Ramūno knyga

“IS SUTEMŲ I AUŠRĄ”

Autorius, atsiremdamas į praeitį, gvildesta lietuvių, Lietuvos, Europos ir pasaulio tragišką likimą, atskleidžiamas nūn auštančio kosminio amžiaus vizija.

Veikalas — 454 pusl. Gaunamas Drauge, Kaina — \$6.

MOVING
Apdraustas perkraustymas
Ivairių atstumių
A. VILIMAS
823 WEST 34th PLACE
Telef. — FRontier 6-1882

Vaelo Ratas

Plunksnuotis (spalvotas medžio raizynys).

Jono Meko naujoji poezija

(Atkelta iš 3 psl.)

dintis vienuoliška vienuka grau džiai raudiškame sušukime: “O, draugai...” “Vienos kelionės nuo trupose” poetas tarsi pabėga nuo ramios nuosėdos ir taip greitai ir taip lengvai apkeblaujamą XX amžiaus žemę, gal norėdamas užmirti ji varginančius klausimus be atsakymų. Bet jokių džetu nuo minties nepabėgsi. Ir kaip tik šios kelionės pakelėje ima lukštentis tai, kas lig tol buvo neprakalama. Poetas lyg ir lengviau atsidūsta: “Tik dabar suprantu...” Bene geriausias savo poetiš-

ką jėga, o kartu ir visai nepretenzingą išsiskakymu yra skyrius “Ant kranto”. Po visų kelionių čia vėl grįžtama į pirmųjų knygos puslapių nuosėdą gamtą, dabar į pajūrį, lyg prie neatšaukiamo išvykimo, lyg prie suomiškos Tuonelos vandens. O trumpas šedevriukas — knygos “Užsklanda” nuskamba tikrai už širdies griebiančia rauda, desperatiškai nesiplėšančia, bet tik liūdnai nuskambančia kaip ir anoji daina: “Eisim, broleliai, namo, namo...”

Poetas be rankų gražymo Aplamai, Jonas Mekas, už-

griebdamas filosofines ir egzistencines temas, labai skiriasi iš visų kitų, šia prasme jam giminingų mūsų poetų (Nagio, Sūtemos, Bogutaitės) be galo ramiau, tiesiog stoviu atsako ieškijimui, tragiškai nelaužiančiu rankų nusivylimu valandoje. Jis pats nėra akcijos, audrų ir vėjų poetas, o tik vienišasis masytytojas, angažuojasis ne kokiai pranašiskai minčiai ir kovai, bet tik ramiam ir vienuoliškam pokalbiui su savimi, su daiktai. Tačiau, kai paimi į rankas knygą ir ją kone vienu atsikvėpiu perskaitai, jauti, kad ji yra ir tavo dvasios ir tavo žmogiskųjų minčių dalis, kad ji yra tikroji poezija, pačiame tyriausiame savo grynume.

NAUJI LEIDINIAI

• **I LAISVE**, 1967 m. lapkričio mėn. Nr. 41. Lietuvių fronto bičiulių politikos žurnalas. Redaktorius Leonardas Valukas, Post Office Box 77048, Los Angeles, Calif. 90007. Administratorius Aleksas Kulnys, 1510 East Merced Ave, West Covina, Calif. 91790. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoje \$5.00, kitur \$3.00.

Žurnalas įdomiai redaguojamas, palaikąs gyvą kontaktą su bendradarbiais ir skaitytojais, kas matyti ir iš gausaus laišku skyriaus. Įžanginių šį kartą temų: Lietuvos bylos perkėlimas į Jungtines Tautas, Kova dėl tautos laisvės ir Lietuvos laisvės kovos finansinis rėmimas. Kiti neištesti, kondensuoti minties straipsniai yra šie: kun. V. Dabužio “Lietuviškų bendruomenių išlikimas”, LFB Vyr. tarybos pareiškimas ir atsisau-

DRAUGAS, šeštadienis, 1968 m. sausio mėn. 20 d.

7

kimas - protestas dėl istorinės vadas Lukša - Daumantas ir jo bei meninės vertės paminklų testamentas, o Vladas Ramonaikinimo Lietuvoje, Vytauto Volerto “Tarp dviejų kraštutinių”, dr. Zenono Ivinskio “Aktualieji Lietuvos istorijos klausimai”, Stasio Barzduko “Bendruomenė ir laikas”, dr. Antano Ramūno “Kova dėl Lietuvos, Europos ir Laisvojo pasaulio”. Prisimenama partizanų

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

E U D E I K I S
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Trys Moderniškos Koplyčios:
4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YARds 7-1741 - 2
4330 - 34 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYs MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 6
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09
AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINČIA
Geriausios gelės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų
2433 West 63rd Street, Chicago
Telef. PE 8-0833 PR 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIŲ NUO MR. NELSON, SAVININKO SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEDarcrest 3 - 6335
Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672
PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YARds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 SO. MICHIGAN AVE. Tel. Commodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 SO. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-1138 — 1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 SO. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003
LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7909 STATE RD., OAKLAWS ILL., Tel. — 636-2320

Highest Rates on Savings
At Standard Federal Savings your savings earn at the highest rate paid by any savings institution in Chicago and.

4 3/4%
PER ANNUM, CURRENT RATE
PASSBOOK SAVINGS
Earnings are added and compounded four times a year. No time requirements. No minimum amount. Additional amounts can be deposited at any time in any amount.

5 1/4%
PER ANNUM
6 MONTH CERTIFICATES
Issued in minimum amount of \$10,000 and larger amounts in multiples of \$1,000.00

INSURED SAFETY
Your savings are protected by our own exceptionally strong financial condition and by insurance to \$15,000 by the Federal Savings and Loan Insurance Corporation, a permanent agency of the U. S. Government. Safety for your savings is a tradition at Standard Federal Savings.
Passbook Savings in by the 10th of the Month Earn from the 1st.

ASSETS OVER \$122,000,00.00

STANDARD FEDERAL SAVINGS
4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Phone VI 7-3141

Akademinių Prošvaistės

Leidžia Šiaurės Amerikos Lietuvių Studentų Sąjunga

Redaguoja L.S.S. Centro valdyba. Rankraščius siųsti šiuo adresu: "Akademinės Prošvaistės", 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629. "Akademinės Prošvaistės" išėina kiekvieno mėnesio trečiąjį šeštadienį.

APIE GYVENAMĄ KRASTĄ IR ISEIVIUS LIETUVIUS

KASTYTIS BAUBLYS*)

Kalbant apie krašto įtaką jame gyvenančius lietuvius, reikia gana aštriai atskirti tą kartą, kuri į kraštą atvyko jau suaugusi ir subrendusi, su jau tvirtai įgyta pasaulėžiūra, nuo mūsų, jaunosios kartos, išaugusios ir subrendusios ne Lietuvoje.

Veiksny turintis svarbiausią praktinę reikšmę senesniam kartai — tai greičiausiai jos ne laisvas vartojimas vietinės kalbos. Šis faktas ne tik susiaurina jų socialinių ryšių su krašto gyventojais galimybes, bet taip pat ir daugeliu atvejų smarkiai susiaurina jų darbo galimybes. Šis vietinės kalbos silpnas valdymas turi ypatingą reikšmę tiems, kurie, nors ir aukštai kvalifikuoti, negali pritaikyti savo profesijos gyvenamojo krašto sąlygose. Čia turi galvoti teisininkus, mokytojus, rašytojus ir panašius. O įeinantieji į šią kategoriją vaidina ypatingai svarbią rolę lietuviškoji visuomeninė veikloje: neturėdami darbo, kuris jiems būtų labai įdomus ir artimas jų intelektualiniam pasiruošimui, jie jaučia dvasinį pasitenkinimą, užsiimdami visuomenine veikla.

Bet, nežiūrint kiek lietuvių visuomeninė veikla verta kritikos, esu tikras, kad mums — jaunesniajai kartai — ši sociologi-

*) Ištraukos iš paskaitos, skaitytos ŠALSS visuotiniame suvažiavime 1967 m. gruodžio 29 d. Baltimorėje. "Akademių prošvaistė" puslapis dėl vietos stokos visos paskaitos negali talpinti.

DĖMESIO!

Sąjungos nariai prašomi įsidėmėti, kad Rinkiminė komisija tebeveikia. Jai pirmininkauja ŠALSS CV-bos vicepirmininkas Rimas Gulbinas, 9977 Prospect Rd., Strongsville, Ohio. Rinkiminės komisijos pareigos yra praveisti ŠALSS centrinių organų — Centro valdybos, Garbės teismo ir Kontrolės komisijos rinkimus, prisilaikant taisyklių, išdėstytų Sąjungos įstatuose. Šiuo momentu įsidėmėtina, kad kandidatų siūlymai pradedės su 1968 m. vasario pirmą (1) dieną. CV-ba

ŠALSS vicepirmininkas Pietų Amerikoje

ŠALSS vicepirmininkas Antanas Saulaitis, SJ, išvyko į Pietų Ameriką atstovauti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Jaunimo sekcijai Brazilijoje ruošiamoje Jaunimo studijų savaitėje sausio 27 — vasario 3 dienomis. Bendruomenės valdybos įgaliotas aplankys ir kitus kraštus, rinkdamas žinias ir pasitardamas PLB Seimo reikalais.

Ta proga taip pat bus stengiamasi sudaryti tobulesnį Pietų Amerikos lietuvių studentų sąrašą, kad būtų galima geriau su jais susirūti, pasidalinti Sąjungos "Metraščių", spauda ir žiniomis.

Akimirkos iš ŠALSS suvažiavimo gruodžio 29 - 31 d. Baltimorėje

ŠALSS Centro valdybos pirm. Kęstutis Žygas ir suvažiavime apie šandieninę okupuotos Lietuvos naująją poeziją kalbėjusi Birutė Augustinavičiūtė.

Laisvi pokalbiai po paskaitų, temas ir pažint's pratęsiant...

O dabar, vyruti, tik laikykis...

girdime šiaip pasikalbėjimuose, minėjimuose ir t. t. Bet toks iš antrųjų rankų žinojimas negali sudaryti tvirtos intelektualinio pagrindo, kuris yra būtinas rimtam ir kritiškam lietuvių problemų svarstymui. Nesakau, kad mes visi įpareigoti šiais dalykais domėtis. Tik noriu pabrėžti, kad lietuvių, lygiai kaip ir visais kitais klausimais nuomonės išreiškimas yra mažvertis be gan plataus žinojimo pagrindo.

Kalbėjau apie Amerikos įtaką lietuviams. Bet egzistuoja taip pat ir atvirkščia įtaka. Amerikos lietuvių skaičius (įskaitant ir pirmosios emigracijos lietuvių bei jų palikuonius) yra užtenkamai didelis sudaryti rinkimuose gan reikšmingam balsuotojų blokui. Ryšium su tuo ypatingai turiu galvoj tas vietas, kuriose lietuviai sudaro svarbų procentą visų gyventojų. Visai suprantamas tokios apylinkės vietinio arba federalinio politinio atstovo palankumas mūsų aspiracijoms: toks palanku-

mas gali jam sudaryti skirtumą tarp išrinkimo ir neišrinkimo sekančiuose rinkimuose. O mūsų aspiracijoms palankumo parodymas nėra tokiam koks nors apsiminimas: keli per metus pasirodymai lietuviškuose susirinkimuose, išstiant kelis žodžius apie "The great Lithuanian people". O jeigu jis dar kongresmanas, tai kone garantuotas Vasario 16-to proga pasakytą teksto pateikimas į "Kongreso užrašus"... Bet klausimas kyla: ar tie visi Amerikos politikų apsilankymai lietuvių suplaukimuos, ar tie visi gražūs žodžiai apie Lietuvą "Kongreso užrašuose" turi bent kiek praktinių pasekmių — ar jie nors ir mažam laipsniui paveikia, sakysim, State Departmento pažiūrą į Lietuvos klausimus, kad kiekvienais metais Vasario 16-to proga Dean Ruskas pasveikina Lietuvos atstovą Washington, laišką mišmus, kada kiekvienais metais, kad Amerikos vyriausybė tebetęsianti Lietuvos aneksijos de jure nepripažinimą.

Paskaitininkai bendrajame ŠALSS suvažiavime simpoziume. Iš kairės į dešinę: Centro valdybos vicepirmin. Ant. Saulaitis, SJ, D. Tallat - Kelpšaitė, Algis Rukšėnas, Mykolas Druga, Kastytis Baublys, Kęstutis Žygas ir Romas Misiūnas.

ŠALSS SUVAŽIAVIMAS CENTRO VALDYBOS AKIMIS

Gruodžio mėn. 29—31 studentiškas dienas Baltimorėje prisimenant ir sveriant

Dalyviai

Registracijos duomenys pilnai suteikti aštuoniasdešimties studentų, bet iš viso vienoj ar kitoj suvažiavimo programos dalyje dalyvavo apie du šimtai studentų. Paskutiniu metu Detroit, Clevelande ir Toronte dalyvių būta apie 500. XVII-tojo suvažiavimo dalyvių skaičius reikšmingas todėl, kad jį sudarė daugumoje rytinio pakraščio studentai, atvykę iš aštuonių ar dešimt skyrių, neturėję progos panašaus suvažiavimo priglauti jau nuo 1963 metų, o taipgi ne visada galį vykti į jiems tolimesnes JAV ar Kanados vietas. Centro valdyba ragino skyrius remti tokią suvažiavimo vietą, kai po 1966 metų suvažiavimo tartasi pagrindiniais vietos ir laiko klausimais, tikėdamasi duoti progos rytinio pakraščio skyriams, nors ir maršams, sustiprėti, suartėti. Kad ši mintis nebuvo klaidinga, parodo gausus dalyvių būrys iš Naujosios Anglijos, New Yorko ir New Jersey, Philadelphia, Baltimorės ir Washingtono.

Pinigai

Dalis išlaidų nesirūša su dalyvių skaičiumi, tad pajamas papildė kiek mažesnis būrys studentų, todėl finansiniai suvažiavimas pasibaigė maždaug lygiomis, kai seniau suvažiavimo pajamos buvo pagrindinis pelnas metinėje sąmatoje. Šiais metais ir ateityje lėšų pusiausvyrą atlaikys 1966 Toronto suvažiavimo nutarimu pakeltas nario mokestis ir dosnūs visuomenės nariai, ypatinga parama padėdami Sąjungai išleisti "Metraščių".

Visuomenės parama

Nors Baltimorės lietuvių, jų pačių teigimu, nėra daug, jie sąvųjų studentų organizacijai sugebėjimą ir darbštumą parėmė viešu nuosirdumu. Suvažiavimo dalyviams pasiliko įspūdis, kad Baltimorėje yra tikrai maloni lietuvių kolonija. Baltimorės Lietuvių Bendruomenės pirmininkas J. Šilgalis džiaugėsi, kad Sąjunga pasirinko Baltimorę ir linkėjo, kad studentų gyvumas, darnumas, susiklausymas būtų naudingas visai Lietuvii Bendruomenei. Ne vienas suaugusiųjų svečių pasidžiaugė paskaitų ir diskusijų akademinio lygio ir rūpesčių lietuviškais reikalais, aišku, ir gera lietuvių kalba net nebendriniais klausimais. BALFO vargū kalbėjo E. Armonienė, Baltimorės Tautinės sąjungos vardu V. Bačanskas, lituanistinės Karaliaus Mindaugo mokyklos ir Baltimorės ateitininkų sėdraugų linkėjimus perdavė mokyt. A. Radžius. Neabejotina, kad ši graži visuomenės parama, surišta ir su suvažiavime priimtomis rezoliucijomis, kuriose Sąjungos suvažiavimas išreiškia savo nuotakas.

Kaip visada, būna skirtumų tarp "senimo" ir "jaunimo", bet ilgesnėse diskusijose matyti, kad sutariama pagrindiniais klausimais Lietuvos laisvės kovos atžvilgiu ir kad nuomonės skiria ne tiek amžių, kiek asmenines pažiūras.

Suvažiavimo tema

Kaip tik kai kurie suabejojo, pamatę ar išgirdę suvažiavimo pavadinimą arba temą, kuri kaip skėtis stengėsi apimti suvažiavime vykusias diskusijas ir paskaitas, kurių buvo apie dešimt, įskaitant paskutinįjį simpoziumą tuo pačiu vardu: "Ar išeivijai reikalinga Lietuva?" Tur būtų, kiekvienas buvęs Sąjungos centro valdyboje per jos gyvavimo metus nuo 1950 metų žino, kaip sunku parinkti kokį nors bendrą pavadinimą ar šūkį. Gi iš pranešimų ir diskusijų buvo matyti, kad visai nekeliamas klausimas "Ar?",

tai yra, "Taip ar Ne", o kad perkėlus klausimą į būtinybės, į buvimo lygį, atkreipiamas didesnis dėmesys į temą "Kaip, kokiais būdais?" išeivija reikalinga Lietuvai ir Lietuva išeivijai. Gi diskusijų pagrindinė išvada arba nuotaika buvo, kad išeivija visad turi jaustis lietuvių tautos, kurios dauguma Lietuvoje laisvės kovos, rezistencijos dalimi. Todėl ir programoje buvo paskaitos apie Lietuvos dabartinius poetus, apie partizanų, apie tautybę ir pilietybę, apie uždavinius išeivijoje, apie ryšius su lietuvišiais Lietuvoje.

Uždaviniai

Prieš keliolika metų Sąjunga pradėjo leisti LITUANUS žurnalą, kuris, laikui bėgant, tapo institucija šalia Sąjungos, bet kurios fondacijos narius skiria Sąjungos centro valdyba ir kurios vėjus metai po metų remia skyriai ir nariai. Todėl su susidomėjimu ir rūpesčiu išklausoja dr. V. Vyganto, vieno žurnalo leidimo lėšas ir žurnalo redagavimą. Beveik reikėjo nustepti, kad vietoj tradicinės apatijos, kurios neišvengia net "sušipratusių" visuomenė, iš pačių studentų tarpo kilo keturi ar penki, norį prie redakcinio darbo prisidėti profesiniu būdu, pagal savo mokslo ar darbo sritį (įskaitant darbą leidyklose). Ir Centro valdyba, atsipeikėjusi po suvažiavimo rengimo darbų ir "Metraščių" rūpesčių, vėl stengsis kuo stipriau, vykdydama suvažiavimo rezoliucijas, rūpintis "Lituanus" reikalais.

Kitas svarbus uždavinys — visiems bendras bendruomeninis reikalas, kurį pristatė JAV LB Centro valdybos narė jaunimui čikagietė Dalia Tallat - Kelpšaitė. Savo pranešime ji suminėjo net dešimt pagrindinių būdų,

Įdomu, kodėl vyresnieji svečiai taip rimtai susimąstę ir kone galvas nuleidę mūsų studentų suvažiavime Baltimorėje?..

kaip studentai galėtų geriau pasireikšti lietuvių visuomenėje, o ypatingai gyvenomojo krašto gyvenime, visur reikšdamiesi kaip lietuvių tautos atstovai, ypač Lietuvos reikalais rūpinamiesi suaktyviniais 1968 metais, rengdami atitinkamas parodas, simpoziumus ir kt.

Naujoji valdyba

1967 birželio mėnesį nepavyko perduoti pareigų naujai valdybai, nes prieš vasarą sudarytas vienintelis sąrašas subyrėjo. Užtat smagu, kad jau suvažiavimo metu iš Chicago atvykę studentai žadėjosi sudaryti sąrašą kelių savaičių bėgyje. Posėdyje dalyvaujantieji aiškiai ir net karštai domėjosi Sąjungos valdybos, finansų, ryšių ir kitais klausimais. Toks užsidegimas kaip tik gali padėti sudaryti gal net kelis centro valdybai kandidatų sąrašus, o išrink-

tiesiems duoti energijos ir sumanumo tikrai pasispausti 1968 metais Lietuvos Nepriklausomybės sukakties progą.

Ateitin

Stovėdama ant 1968 metų slenkščio ir matydama studentų ir Sąjungos uždavinius, sunkesnius ir smagesnius, Centro valdyba, tur būt, jaučiamės kaip Mozė, kuris vedė savo žmones iki pažadėtiosios žemės, bet pats jėn neįžengė. 1968 metų įvykiai, įvairių veiksmų ir vietovių numatyti, atrodo labai įdomūs, naudingi ir lietuviams studentams išeivijoje tikros užduotys — "challenge". Tautinių šokių šventė, Pasaulio lietuvių jaunimo vadovų studijų savaitė, PL Bendruomenės seimas; įvairūs manifestai, televizijos ir radijo programos, žygiai ir konferencijos, leidiniai ir straipsniai spaudoje; universitetuose ir savivaldybės patalpose parodos, simpoziumai, diskusijos, susitikimai; tampresni ryšiai su lietuvišiais studentais ir jaunimu kituose kraštuose; vėl Sąjungoje trečiojo "Metraščių" ruošia, atgaivintinos "Studentų Gairės" ir kiti planai.

Susipažinę su XVII suvažiavimo paskaitomis, diskusijomis, posėdžiais ir nutarimais "Akademinės Prošvaistės" ir kituose įvairiuose laikraščiuose, suvažiavime negalėję dalyvauti Sąjungos nariai galės pajusti dabartinį Sąjungos stovį ir savuose skyriuose gyvai remti Sąjungos ir visos visuomenės darbus Lietuvos laisvės kovos — Nepriklausomybės paskelbimo jubiliejiniais metais.

1966—1967 metų
Centro valdyba

AKIMIRKOS IŠ SUVAŽIAVIMO

ŠALSS suvažiavimo paskaitose ir diskusijose, Baltimorėje, buvo girdėti šie pasisakymai:

Registracijos kortelėje į klausimą, kokia jo mokslo šaka, vienas studentas atsakė: "Mano mokslo šaka nužėliuvusi".

Kitas, peržiūrėjęs suvažiavimo akademinę programą, pasiskundė: "Kas čia yra, koks tas Kultūros kongresas?"

Tą vakarą prie šokių salės durų išgirsta: "Nu, būkit bajorai, įsileiskite truputį, apsižiūrėsiu ir tuojau išėjau".

Šeštadienio ryte vienas skyrius pasiskundė susirinkimo patalpų suradimo problema: "Vienas savininkas mums leidžia tenai susirinkti, bet ten tik susirinkimus galime turėti".

Po pietų vieno vyruko prasi-tarta, kad kaip lietuviai: "Mes mylim mūsų upes, mes mylim mūsų žuvis".

Vienoje paskaitoje išeivija buvo surišta su okupuota Lietuva ir Sovietų Sąjunga šiuo vaizdu: "Mes esam musė ant dramblio ausies".

Lietuvos gyventojas prisipažino išeivii studentui, besilankančiam Lietuvoje: "Mes kaip ridikai, raudoni paviršiuje, bet balti viduje".

Po paskaitų studentas grįžta į savo kambarį, kur susitinka bepoilsiaujantį kolegą, kuris paklausia: "Kaip ten apačioje jums su paskaitom einasi?"

Sekmadienį po paskaitos viena ponis atsiminė politrukus, kadaise atvykusius į lagerį, šiuo vaizdu: "Atvažiavo odekoluoti vyrai su kelnėm".

Artariant Sąjungos finansinę padėtį, studentas paaiškino, kokius gaudus jis buvo girdėjęs: "Kažkas, kažką sakė".

Po simpoziumo "Ar išeivijai reikalinga Lietuva?" viena klausytoja atsiliepė: "Ši, klausuku pažymėta tema yra absurdiška, ne akademiška, ji iš viso negali kilti".

Visos ŠALSS suvažiavimo Baltimorėje noutraukos Uosio Juodval-kio.